

scan

**การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
ในจังหวัดขอนแก่น**

นายจิระ กตะศิลา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2551

**Decision Making on Participation in New Theory Agricultural Projects by
Farmers in Khon Kaen Province**

Mr. Jira Katasila

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension
School of Agricultural Extension and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

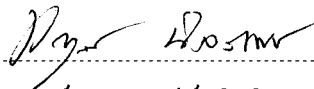
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
ในจังหวัดขอนแก่น
ชื่อและนามสกุล นายจิระ กตะศิลา
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี นิลวิเศษ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

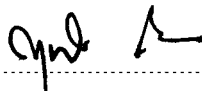
..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชูพหเทพ พงศ์สร้อยเพชร)

..... กรรมการ

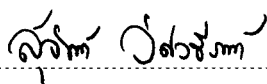
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี นิลวิเศษ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2552

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ สีสังข์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรีกษา ตรวจสอบ แก้ไข ให้ข้อเสนอแนะด้วยดีตลอดมา และติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ นอกจากนั้นผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน อาจารย์ ดร. ชูพหเทพ พงศ์สร้อยเพชร เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสนทนา ปัญญาศิริ เจ้าหน้าที่อาชีวบำบัดระดับชำนาญงาน ที่ได้สนับสนุนและรับรองเพื่อเข้าศึกษา ตลอดจนเกษตรกร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่นที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณจินตนา กตะศิลา เด็กชายจิรัฐพล กตะศิลา และ เด็กชาย จิราวัฒน์ กตะศิลา ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจตลอดมา จนทำให้การวิจัยลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอโน้มรำลึกพระคุณบิดาคุณแม่พ่อจิ้นต์ กตะศิลา (ถึงแก่กรรม)และพระคุณ มารดา คุณแม่ทองพูล โกษาผล (กตะศิลา) ครู อาจารย์ ทุกท่าน จนเกิดความสำเร็จในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้

จิระ กตะศิลา

เมษายน 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น
ผู้วิจัย นายจิระ กตะศิลา **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานด้านสังคมเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (2) ความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) ระดับแรงจูงใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (4) ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของจังหวัดขอนแก่น ปี 2541 และปี 2542 จำนวน 134 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากร 537 ราย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพพื้นฐานทางสังคม เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 56.37 ปี สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.95 คน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ อาชีพหลักทำนา แรงงานในภาคเกษตร เฉลี่ย 3.75 คน พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.21 ไร่ (2) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้รับระดับมาก จากแหล่งความรู้ คือเกษตรกรตำบล เกษตรและสหกรณ์จังหวัดและ เกษตรอำเภอ (3) แรงจูงใจของเกษตรกรต่อเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาพรวมระดับมาก (4) ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ในระดับมาก ได้แก่ ความพร้อมของเกษตรกรเอง ความคาดหวังต่อการเป็นสมาชิกโครงการ ลักษณะโครงการ แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ (5) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุน การเยี่ยมฟาร์มและการตั้งกลุ่มเครือข่าย และมีข้อเสนอแนะว่าควรให้ภาครัฐสนับสนุนเงินทุน เจ้าหน้าที่ และการสร้างเครือข่าย

คำสำคัญ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดขอนแก่น

Thesis title: Decision Making on Participation in New Theory Agricultural Projects by Farmers in Khon Kaen Province

Researcher: Mr. Jira Katasila; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultura Extension);

Thesis advisors: (1) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor ; (2) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the socio-economic status of farmers participation in new theory agricultural project ; (2) knowledge of farmers participation in new theory agricultural project ; (3) motivation in decision making on participation in new theory agricultural project by farmers; (4) factors supported in decision making on participation in new theory agricultural project by farmers; and (5) problems and recommendations of farmers participation in new theory agricultural project.

Research sample comprised of 134 farmers who participated in new theory agricultural project during the years of 1997 and 1998 in Khon Kaen Province. The research instrument was the structured interview of questionnaires. Statistics used for research data analyses were frequencies, percentage, mean, standard deviation and ranking by using package computer program.

Findings were the following: (1) the socio-economic of most farmers were male, average age of 56.37 years old and graduated a primary education. They had an average 5.95 family members. Most farmers' occupation were rice farming; family labor had an average 3.75 farmers and family land holding had 15.21 rai. (2) knowledge of farmers participation in new theory agricultural project in high level were the following sources: subdistrict agricultural officer, provincial agricultural and co-operatives officer, district agricultural officer. (3) motivation in decision making on participation in new theory agricultural projects by farmers in the high level. (4) factors supported in decision making on participation in new theory agricultural projects by farmers in the high level were the followings; ready-to-do of farmers; expectation to be the project numbers; project characters; motivation; and output from the project; and (5) the problems of farmers were financial capital, farm visit and linkage group setting. Farmers recommended that government should support financial, the authorities and build network farmers.

Keywords: Decision-making on participation, New Theory Agricultural Projects
Khon Kaen Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	6
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ	16
สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดขอนแก่น	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่	36
ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	50
ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร	52
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของ เกษตรกร	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปการวิจัย	68
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	83
ก .แบบสัมภาษณ์	84
ข. เฉลยแบบสัมภาษณ์	97
ประวัติผู้วิจัย	99

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามอำเภอ.....	32
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร	36
ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	38
ตารางที่ 4.3 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	45
ตารางที่ 4.4 แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	47
ตารางที่ 4.5 ระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	50
ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	52
ตารางที่ 4.7 ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	63
ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	67

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดขอนแก่น	25

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรไทยร้อยละ 37.56 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คำนวณวันที่ 20 เมษายน 2552 www.oae.go.th) และอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร ซึ่งมีปัญหาความไม่แน่นอนของปริมาณน้ำฝน ภาวะฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเกิดขึ้นเป็นประจำ ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรเกิดความเสียหาย เป็นเหตุให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จนบางปีเกษตรกรผลิตไม่พอกับการบริโภค ก่อให้เกิดปัญหาและความเดือดร้อนแก่เกษตรกรอยู่เสมอ ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ธุรกิจล้มละลายขาดทุนต้องปิดกิจการหรือลดกำลังการผลิต เกิดปัญหาการว่างงาน นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของชาติจึงหันมาให้ความสำคัญด้านเกษตรกรรม และเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2540 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนปฏิบัติการบรรเทาการว่างงานเพื่อรองรับแรงงานที่ถูกเลิกจ้างกลับภูมิลำเนาและประสงค์จะประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยให้ดำเนินการ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ และได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2541 โดยสนับสนุนเกษตรกรทั่วไปและแรงงานคืนถิ่นที่กลับสู่ภูมิลำเนาซึ่งกระจายอยู่ในท้องที่ระดับตำบล ให้ประกอบการเกษตรที่สามารถพึ่งพาตนเองและมีรายได้ที่ยั่งยืน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2543 :2)

ด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบากดังกล่าวให้สามารถฟื้นวิกฤติโดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำโดยไม่เดือดร้อนและลำบากมากนัก พระราชดำรินี้เรียกว่า “ เกษตรทฤษฎีใหม่ ” อันเป็นแนวทางหรือหลักการบริหารจัดการดินและน้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น 2542 :1) ทั้งนี้เพราะพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน เกษตรกรประกอบอาชีพหรือปลูกพืชปีละครั้ง ดังนั้น การที่เกษตรกรจะตัดสินใจปรับระบบการผลิตจากที่เคยปฏิบัติอยู่เดิมไปสู่กิจกรรมอื่นนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาอย่างมีหลักการ

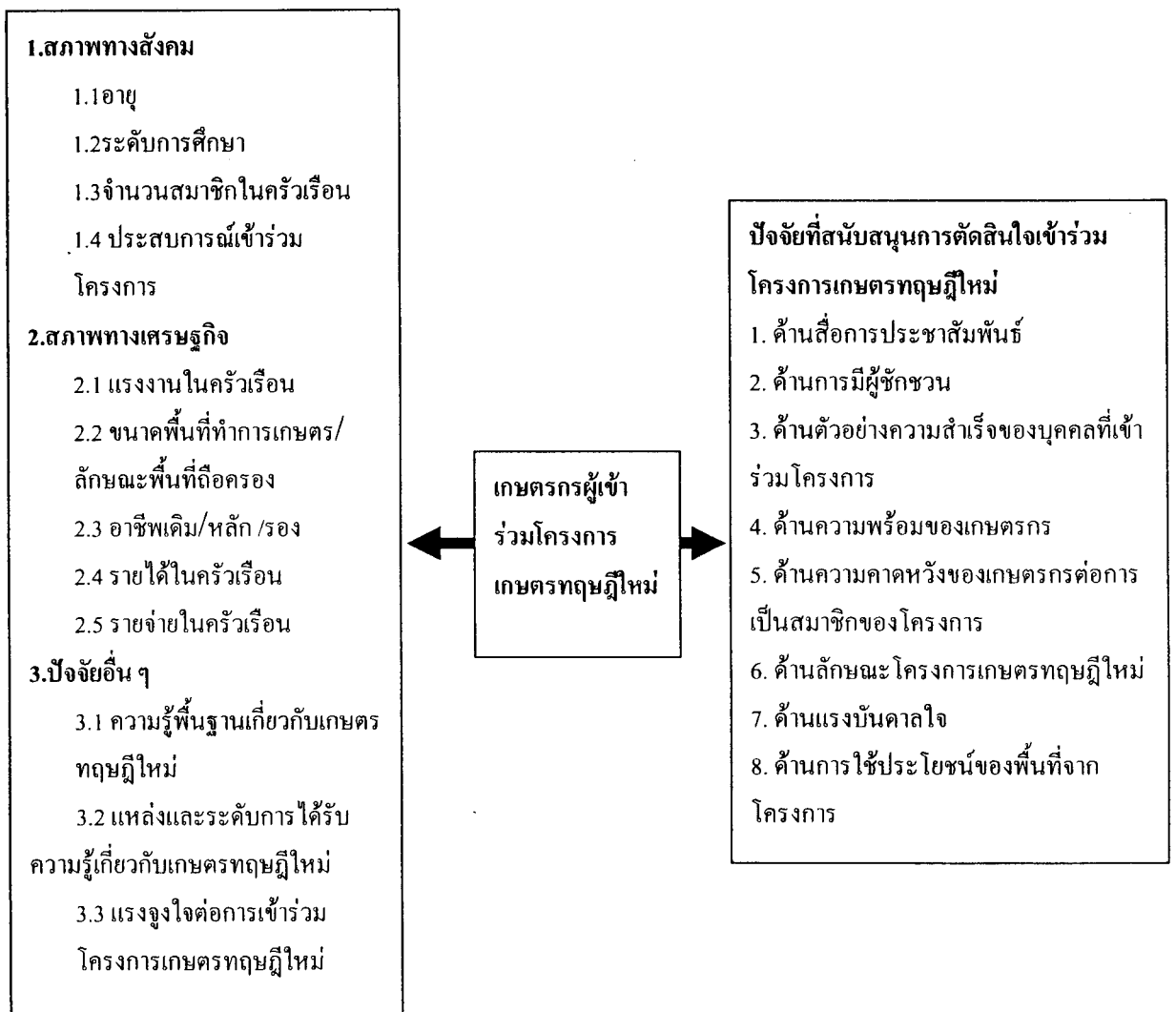
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทุกจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดการ โครงการ “ เกษตรทฤษฎีใหม่ ” ขึ้นในระดับจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้นำพระราชดำริโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาหนี้สิน ตลอดจนปัญหาด้าน เศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้น โดยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ขุดบ่อน้ำ ให้ปัจจัย (เงิน) การอบรมให้ความรู้ การวางแผนการใช้ที่ดิน เป็นต้น ซึ่งการผลิตระบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในปี พ.ศ.2542 จังหวัดขอนแก่นมีเกษตรกรที่เข้าร่วมปฏิบัติตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ 20 อำเภอ 5 ถึงอำเภอ รวม 537 ราย โดยการคัดเลือกจากประชากร แรงงานคือนดินและเกษตรกรที่ สนใจ(สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น 2542:3) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและ ต้องการจะศึกษาเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่นเหล่านี้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจ เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการทำเกษตรทฤษฎี ใหม่ที่เหมาะสมอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.2 เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรต่อการเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.3 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของ เกษตรกร
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากการวิจัยศึกษากับเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการแล้วจึงกำหนดเค้าโครงกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีประชากรที่เข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในปี พ.ศ. 2541 และปี พ.ศ. 2542 จำนวน 537 ราย ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอในจังหวัดขอนแก่นจำนวน 26 อำเภอ และดำเนินการต่อเนื่องจนประสบผลสำเร็จเป็นตัวอย่างได้

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยได้กำหนดศัพท์ที่ใช้เฉพาะขึ้น ดังนี้

5.1 เกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง การจัดระบบกิจกรรมไร่นาในพื้นที่ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ พื้นที่ทำนา พื้นที่สระน้ำ พื้นที่ปลูกพืชแบบผสมผสานและที่อยู่อาศัย ในอัตราส่วน 30:30:30:10 หรือใกล้เคียง ซึ่งก่อให้เกิดการผสมผสานและเกื้อกูลในการผลิต โดยการใช้ทรัพยากรในไร่นาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

5.2 เกษตรกร หมายถึง ผู้ตัดสินใจเข้าร่วม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นเกษตรกร ที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

5.3 การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการคิด พิจารณาและตกลงใจเลือกทางเลือกใด ทางเลือกหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ทำการเกษตรทั้งหมด ที่เป็นของตนเองโดยไม่รวมพื้นที่เช่าทำการเกษตร

5.5 ขนาดแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดที่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร

5.6 รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนทั้งที่ไม่เป็นตัวเงินและที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าแรงและเงินเดือน กำไรสุทธิ รายได้จากทรัพย์สิน เงินช่วยเหลืออื่นๆ

5.7 รายจ่ายของครัวเรือน หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนทั้งในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร

5.8 หนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีอยู่ในระบบและหนี้สินที่มีอยู่

5.9 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หมายถึง การให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรจากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มี 3 ลักษณะ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง ให้การสนับสนุนการขุดสระน้ำเต็มสัดส่วน พร้อมกับปัจจัยการผลิต รายละไม่เกิน 5,000 บาท

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ ให้การสนับสนุนการขุดสระน้ำบางส่วน พร้อมกับปัจจัยการผลิต รายละไม่เกิน 5,000 บาท

กลุ่มที่ 3 กลุ่มริเริ่มโครงการ ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตอย่างเดียว รายละ 5,000 บาท

5.10 แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการพลังกดดัน หรือความปรารถนาดี

5.11 แรงบันดาลใจ หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความนึกคิดภายในมุ่งสู่ความฝันและความสำเร็จ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการปฏิบัติตามโครงการ

6.2 สามารถนำข้อมูลไปวางแผนการประชาสัมพันธ์แก่เกษตรกรทั้งที่เข้าร่วมและยังไม่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

6.3 สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานนโยบายของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา บทความ Internet คู่มือการปฏิบัติงานเกษตรทฤษฎีใหม่ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
2. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
3. สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดขอนแก่น
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ในเรื่องนี้จะกล่าวถึง ความเป็นมา ความหมาย หลักการของโครงการ แนวคิดการนำไปใช้ ระบบการเกษตรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับเกษตรทฤษฎีใหม่ และกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความเป็นมาของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มกิจกรรมมูลนิธิชัยพัฒนาและพระราชดำริ “การพัฒนาแบบใหม่ ” โดยมีพระราชกระแสให้มูลนิธิชัยพัฒนาจัดซื้อที่ดินวัดมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 16 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา บริเวณถนนพหลโยธิน กิโลเมตรที่ 116-117 เพื่อจัดตั้งศูนย์บริการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เป็นต้นแบบเพื่อสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตรและเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างวัด ราษฎรและรัฐ เผยแพร่อาชีพและจริยธรรมแก่ประชาชน และหากประสบผลสำเร็จก็จะใช้เป็นแนวทางต่อไป (สถาพร สันติบุตร 2539 : 3)

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำรัสต่อคณะบุคคลเข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันโรกาสวนเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตเกี่ยวกับความเป็นมาของ “ทฤษฎีใหม่” ว่า

“ ทฤษฎีใหม่ ” นี้มิได้เป็นการแจกจ่ายที่ดิน เป็นที่ดินของประชาชนเอง เรื่องนี้เริ่มต้นที่จังหวัดสระบุรี เมื่อหลายปีที่แล้ว ก่อนหน้านั้นได้มีจินตนาการความคิดความฝัน ท่านทั้งหลายคงนึกแปลกทำไมแผนการจะต้องคิดฝัน ไม่ได้ดูตำรา ไม่ได้ไปค้นตำรา แต่ค้นในความคิดความฝัน จินตนาการเรานึกถึงว่าจะต้องมีแห่งหนึ่ง ที่จะเข้ากับเรา โครงการซึ่งได้ใช้เงินของมูลนิธิชัยพัฒนา ส่วนหนึ่ง ใช้เงินของราชการส่วนหนึ่ง โดยวิธีขุดบ่อน้ำ เพื่อที่จะใช้น้ำนั้นมาทำการเพาะปลูก ซึ่งทฤษฎีนี้ยังไม่เกิดขึ้น พอดีขุดน้ำนั้นเราเรียกว่าเมื่อดีขุดน้ำมีน้ำ ข้าง ๆ ที่อื่นไม่มี แต่ตรงนั้นมีน้ำ ลงท้ายที่จะปลูกข้าว ปลูกผัก ปลูกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น แล้วต่อมาก็ซื้อที่อีก 30 ไร่ ก็เป็นศูนย์พัฒนาหลักมีว่าแบ่งที่ดินเป็นสามส่วน ส่วนที่ หนึ่ง เป็นที่สำหรับปลูกข้าว ส่วนหนึ่ง สำหรับปลูกพืชไร่ พืชสวน และก็มีที่สำหรับขุดสระน้ำ ดำเนินการไปแล้วอย่างธรรมดาอย่างชาวบ้าน ในที่สุดได้ข้าว และได้ขายผัก ข้าวกับผักมีกำไร 20,000 บาท ปีหนึ่งมี 20,000 บาท คือหมายความว่าใช้งานได้ โครงการนี้เมื่อใช้งานได้ก็ขยายโครงการทฤษฎีใหม่นี้โดยทำที่อื่น” (สถาพร สันติบุตร 2539:2)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานดำริให้ทดลองทำ “ทฤษฎีใหม่” ขึ้นที่วัดชัยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในหลักการง่ายๆ โดยเริ่มจากสภาพความเป็นจริงที่ว่าราษฎรหนึ่งครอบครัวมีที่ดินประมาณ 10-15 ไร่ ให้แบ่งที่ดินออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่หนึ่ง ที่ดินร้อยละ 30 ให้ขุดเป็นสระน้ำมีความลึก 4 เมตร ขนาดบรรจุน้ำได้โดยประมาณ 10,000 ลูกบาศก์เมตร ส่วนที่สอง ที่ดินร้อยละ 60 สำหรับพื้นที่ทำการเกษตร โดยปลูกข้าวร้อยละ 30 และปลูกพืชไร่พืชสวนร้อยละ 30 ส่วนที่สาม ที่ดินร้อยละ 10 สำหรับปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (สถาพร สันติบุตร 2539:3)

1.2 ความหมายของเกษตรทฤษฎีใหม่

ถ้าวิเคราะห์และพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า “ ทฤษฎีใหม่ ” มีความใหม่ตรงที่ กำเนิดของทฤษฎีใหม่เกิดจากจินตนาการความคิดฝันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั่นเอง ไม่ได้เกิดจากการไปดูตำราหรือไปค้นคว้าตำราที่ไหน (สถาพร สันติบุตร 2539 : 8)

ทฤษฎีใหม่ เป็นทฤษฎีแห่งการใช้น้ำและการบริหารงานพัฒนาการเกษตรแนวใหม่ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริขึ้นและพระราชทานไว้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไขปัญหาการเกษตรกรรมไม่ได้ผลในเขตพื้นที่แห้งแล้งขาดน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทำนาในเขตน้าฝน (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น 2542:8)

พระราชดำรัส “ หลักสำคัญคือว่าต้องมีน้ำบริโภค ใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้าไม่มีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ” แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดหลักในการให้ความ

ช่วยเหลือพสกนิกรในชนบท อันเป็นพื้นฐานในการคิดค้น “ ทฤษฎีใหม่ ” ซึ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อหา
น้ำให้แก่ราษฎร (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2540 :28-29)

สิน พันธุ์พินิจ (2544:6) ให้ความหมายของเกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง ระบบ
การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องมีน้ำสำหรับ
บริโภคตลอดปี แบ่งสัดส่วนของพื้นที่ทั้งหมดออกเป็น ร้อยละ 30-30-30-10 โดยใช้พื้นที่ร้อยละ 30
ส่วนแรกสำหรับขุดสระน้ำ ร้อยละ 30 ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่สำหรับทำนาข้าว ร้อยละ30 ส่วนที่ 3 เป็น
พื้นที่ปลูกพืชสวน พืชไร่ พื้นที่อีกร้อยละ 10 ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัวและไม้
ดอกไม้ประดับ

สรุป เกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง การจัดระบบกิจกรรมไร่นา ในพื้นที่การเกษตร
ออกเป็น 4 ส่วน คือ พื้นที่ทำนา สระน้ำ พื้นที่ปลูกพืชและที่อยู่อาศัย อัตราส่วน 30:30:30:10 หรือ
ใกล้เคียง โดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นหลัก พร้อมทั้งมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

1.3 หลักการของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแนวทางการพัฒนาการเกษตรทฤษฎี
ใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2532 ตามความคิดและทรงคำนวนตามหลักวิชาการว่าเป็นสิ่งที่เกษตรกรหรือ
ชาวบ้านควรปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ ฝนแล้ง ความยากจนและ
เป็นหนี้สิน โดยวางสมมติฐานซึ่งยอมรับหรือตกลงเบื้องต้น โดยปริยายบางประการคือ

1. มีพื้นที่น้อยประมาณ 15 ไร่ (น้อยกว่าอัตราถือครองเฉลี่ย 25 ไร่)
2. อยู่ในเขตเขตน้ำฝน ฝนไม่ตกชุกนัก
3. สภาพของดินสามารถขุดบ่อเก็บกักน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคได้
4. เกษตรกรมีฐานะค่อนข้างยากจน มีสมาชิกครอบครัวปานกลาง (5-6 คน)
5. ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นดีกว่าบริเวณใกล้เคียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งในพระราชวโรกาสต่าง ๆ

สรุปว่า “เกษตรทฤษฎีใหม่” มี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การผลิต เป็นการผลิตให้พึ่งตนเองได้ ด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง
ให้พอมีพอกิน ไม่อดอยาก

ขั้นที่ 2 เกษตรกรรวมพลังกันในรูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์ ร่วมแรงในการผลิต
การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา เพื่อให้พอมีพอกิน มีใช้ ช่วยให้
ชุมชนและสังคมดีขึ้นไปด้วยกัน ไม่รวยคนเดียว

ขั้นที่ 3 ร่วมมือกับแหล่งเงินและแหล่งพลังงาน ตั้งและบริการ โรงสี ตั้งและบริการ สหกรณ์ ช่วยกันลงทุน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชนบทซึ่งไม่ใช่ทำอาชีพเกษตรอย่างเดียว (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2542 :2-3)

บุญมา ป้านประดิษฐ์ (ม.ป.ป.:6) กล่าวถึง การเกษตรทฤษฎีใหม่ว่าเป็นระบบ เกษตรที่เน้นการจัดการทรัพยากรน้ำในไร่นา เพื่อสร้างผลผลิตอาหารที่เพียงพอ และการผลิตที่หลากหลายสำหรับเป็นแหล่งรายได้ที่มั่นคงแก่ครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนเป็นการแก้ไขปัญหา ความยากจนและขาดแคลนทรัพยากรให้บรรเทาลง จนกระทั่งพัฒนาถึงขั้นที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นแนวการบริหารงานพัฒนาการเกษตรแนวใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริขึ้น และพระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไขปัญหาการเกษตรที่ไม่ได้ผลในเขตพื้นที่แห้งแล้งขาดน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ทำนาในเขตน้ำฝน ซึ่งองค์กร ภาครัฐและเอกชน ได้ยึดถือเป็นหลักในการพัฒนาต่อ ๆ มา การเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวคิดหรือ ทฤษฎีที่เน้นการจัดการทรัพยากรน้ำ (water resource management) เพื่อสนับสนุนการผลิตทาง การเกษตร โดยการผลิตทางการเกษตรนั้นเป็น ไปเพื่อความมั่นคงทางอาหาร (food security) จาก กิจกรรมอื่นตามมา ซึ่งนับว่าเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นตอนที่ 1 ที่เน้นการพอกพูนดินของเกษตรกร เมื่อ เกษตรกรเริ่มเข้าใจหลักการและวิธีปฏิบัติในฟาร์มของครัวเรือนตัวเองแล้ว ก็สามารถก้าวสู่ทฤษฎี ใหม่ขั้นตอนที่ 2 ซึ่งเสนอให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อการผลิต การตลาด สวัสดิการ หรือการศึกษา และสามารถรวมพลังของเกษตรกรได้แล้ว ก็สามารถรวมกับองค์กร ภายนอก ทั้งธนาคารและบริษัทต่าง ๆ เพื่อขยายกิจการซึ่งถือเป็นการก้าวสู่ทฤษฎีใหม่ขั้นตอนที่ 3 ในที่สุด

1.4 แนวคิดการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้

1.4.1 การแบ่งที่ดินตาม “ เกษตรทฤษฎีใหม่ ”

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วยการจัดแบ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน โดยประมาณ ตามสภาพพื้นที่และ ความจำเป็นของแต่ละครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ไม่เกิน 15 ไร่ คือ

- 1) ส่วนแรก เนื้อที่ประมาณร้อยละ 30 สำหรับขุดสระน้ำ มีความลึก ประมาณ 4 เมตรเพื่อนำไปใช้ในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอาหาร
- 2) ส่วนที่สอง เนื้อที่ประมาณร้อยละ 60 เพื่อทำการเกษตร ปลูกพืชผลต่าง ๆ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ร้อยละ 30 ทำนาข้าว และอีกร้อยละ 30 ปลูกพืชไร่ หรือพืชสวน ตามสภาพของพื้นที่

3) ส่วนที่สาม เนื้อที่ประมาณร้อยละ 10 เพื่อปลูกบ้านที่พักอาศัย คอกสัตว์ กองปุ๋ยหมัก กองฟาง โรงเรือน ลานตาก-นวดพืชผล สวนครัว ไม้ร่มเงา ไม้ดอกไม้ประดับ ถนนคันดินหรือคูคลองและสิ่งก่อสร้างอื่น (สมณณา พรหมบุญ 2544:2-3,33-34)

สรุป ความสำคัญของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกบ้าน ทำนา ทำสวน ปลูกพืชผัก และขุดสระน้ำ เพื่อสามารถลดและแก้ปัญหาภัยแล้ง มีการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีงานทำตลอดปี ลดปัญหาทางสังคม ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจมั่นคง และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

1.4.2 ประโยชน์ของเกษตรทฤษฎีใหม่

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ นั้น (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น 2542:20) สรุปถึงประโยชน์ของทฤษฎีใหม่ไว้ดังนี้

- 1) ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้
- 2) ในหน้าแล้งมีน้ำน้อยก็สามารถนำน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่าง ๆ ได้ แม้แต่ข้าวก็ยังปลูกได้โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
- 3) ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำตลอดปี ทฤษฎีใหม่ก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยได้
- 4) ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป อันเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

1.4.3 ข้อคิดสำคัญประกอบการทำ “เกษตรทฤษฎีใหม่”

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น(2550:34) ได้เสนอข้อคิดสำคัญประกอบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ไว้รวม 5 ประการ ดังนี้

- 1) การดำเนินชีวิตตามเกษตรทฤษฎีใหม่ จะต้องดำเนินการตามสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น จะใช้แนวทางที่เหมือนกันไม่ได้ การทำเกษตรกรรมควรขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีความเข้าใจ
- 2) การขุดสระน้ำ เมื่อขุดแล้วต้องเก็บกักน้ำได้ ดินในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน บางแห่งดินเปรี้ยวดินเค็ม อาจไม่เหมาะกับพื้นที่เพาะปลูก จึงต้องขอคำแนะนำก่อนดำเนินการ

3) ขนาดที่ดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำและคำนวณไว้เป็นอัตราเฉลี่ย 15 ไร่ และแบ่งเป็น 30:30:30:10 อาจจะไม่ใช้หลักแน่นอน แต่ปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม

4) การปลูกพืชหลายชนิด เพื่อให้เกษตรกรมีอาหารได้ทั้งปี เป็นการลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารในครอบครัว คนไทยกินข้าวเป็นอาหารหลัก จึงต้องปลูกข้าวเป็นพืชหลัก และมีไม้ผล พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร และเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์อื่น ๆ ถ้าผลิตได้มากกว่าบริโภคในครัวเรือนก็จำหน่ายเป็นรายได้ของครอบครัว

5) การจัดการดิน ดินในการขุดสระที่ขุดขึ้นมาจำนวนมาก ควรแยกหน้าดินที่ขุดขึ้นมาไว้ต่างหากเพื่อประโยชน์ในการปลูกพืช โดยนำมาเฉลี่ยให้คลุมดินชั้นล่างไว้เป็นขอบสระหรือร่องสำหรับไว้ปลูกผักและผลไม้ต่อไป

โดยสรุปแล้ว แนวทางพระราชดำริเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ จะเปิดโอกาสให้เกษตรกรประยุกต์ความรู้ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยเน้นการผสมผสานการจัดการแบบท้องถิ่น แบบภูมิปัญญาดั้งเดิมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และที่สำคัญคือ เน้นการประยุกต์ ความยืดหยุ่น ปรับปรุงได้อย่างมีเหตุผลและถือเป็นแก่นแท้ของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

1.4.4 กรณีตัวอย่างการนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาทดลองปฏิบัติ ในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงการที่ 1 การนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาทดลองปฏิบัติที่บ้านแดนสามัคคี หมู่ที่ 13 ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นครั้งแรกและแห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายใต้ชื่อโครงการว่า “โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนบ้านแดนสามัคคี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ” เริ่มต้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ราษฎรอำเภอเขาวง ประกอบด้วย นางหนูเหล่า ศรีประไพ และนางสาวเรืองศรี อัยวรรณ มาแสดงความจำนงน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายที่ดินจำนวน 10 ไร่ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยไม่คิดค่าตอบแทนแต่อย่างใด ทั้งนี้เพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เป็นแปลงทดลองหรือแปลงสาธิต ในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาปลูกข้าวแล้วมีแต่วางข้าว ไม่มีเมล็ดเพราะขาดแคลนน้ำ โดยกรมชลประทานเป็นผู้รับผิดชอบในการออกแบบและขุดสระน้ำในเนื้อที่ 3 ไร่ ขนาดกว้าง 45 เมตร ยาว 95 เมตร ลึก 4 เมตร (พื้นที่บางตอนของพื้นที่สระเป็นหิน ขุดลึกเพียง 3.5 เมตร ที่ไม่เป็นหินขุดลึกได้กว่า 4 เมตร) จนน้ำได้ 12,000 ลูกบาศก์เมตร ศูนย์ภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดสกลนครเป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาวางแผนการใช้น้ำในที่ดินตามทฤษฎีใหม่เพื่อทำการเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรากฏว่ายังขาดพื้นที่ทำนาประมาณ 3 ไร่ ต่อมาเมื่อวันที่ 9

กรกฎาคม พ.ศ. 2536 ราษฎรอำเภอเขาวง จำนวน 3 คน คือ นางทองสา ศรีสงเปลือย นางพันทราช แสนมาโนช และนางสมสวรรค์ ริปูเรือง จึงร่วมกันน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายที่ดิน โดยไม่คิดค่าตอบแทนแต่อย่างใดอีก 3 ไร่ 3 งาน ผลการทดลองปรากฏว่า ตั้งแต่เริ่มมีการขุดสระ ปีพ.ศ. 2536-2539 สระเนื้อที่ 3 ไร่ ความจุน้ำ 12,000 ลูกบาศก์เมตร สามารถเก็บน้ำฝนได้เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีน้ำที่อื่นมาเพิ่มเติมสำรองไว้ใช้ทำการเกษตรสำหรับที่นา จำนวน 3 ไร่ 3 งาน และพืชไร่ พืชสวน จำนวน 6 ไร่ ได้อย่างเพียงพอ โดยในช่วงแล้งที่สุดจะมีน้ำเหลืออยู่ในสระประมาณ 1.50-1.75 เมตร วัดจากก้นสระขึ้นมา (สถาพร สันติบุตร 2539 : 12-13)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาลุ่มน้ำพะยังตอนบน (อ่างวังคำ) อันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านนาวิ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริให้สร้างขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาอันเกิดจากอุทกภัยในฤดูฝน และแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภคในฤดูแล้ง เมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมราษฎร อำเภอเขาวง เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 โดยโครงการนี้ประกอบด้วยการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดบรรจุ 3.5 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำด้วยระบบคลองเปิด ตามปกติจะสามารถเลี้ยงพื้นที่ทำการเกษตรได้ 2,500 ไร่ ซึ่งในระยะแรกยังไม่มีผู้ใดคิดหรือทราบว่าจะมีความเกี่ยวพันกับการนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้แต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ในงานบำเพ็ญพระราชกุศลถวายสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง และเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2538 เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาทดลองปฏิบัติในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำพะยังตอนบน (อ่างวังคำ) บ้านนาวิ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งทำมา 3 ปีแล้ว และได้ผลดีจนกระทั่งประชาชนต้องการมากขึ้น แต่ทำไม่ค่อยได้เพราะว่าต้องทำอ่างเก็บน้ำที่ใหญ่พอสมควร (อ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน) เพื่อจะป้อนสระน้ำที่อยู่ในแปลงราษฎร และอ่างเก็บน้ำนี้เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะน้ำได้เพียง 2,500,000 ลูกบาศก์เมตร นั้น โดยจริงได้ถึง 3,500,000 ลูกบาศก์เมตร เพราะวาระบบจะผันน้ำมาจากอ่างเก็บน้ำที่ไม่มีทำการเพาะปลูก (อ่างห้วยไผ่อยู่ในเขตจังหวัดมุกดาหาร) ผันมาที่อ่างน้ำลำพะยังตอนบน ทำให้เก็บน้ำได้ 3,500,000 ลูกบาศก์เมตร หรืออาจถึง 4,500,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อจากนั้นก็ผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนมาแจกจ่ายให้แก่สระน้ำที่อยู่ในแปลงของราษฎรด้วยระบบท่อส่งน้ำตามวิธีการของเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งตามปกติถ้าทำในระบบปกติที่แจกจ่ายน้ำด้วยคลองเปิดจะมีการสูญเสียจากการรั่วซึมหรือระเหย ซึ่งจะเลี้ยงพื้นที่ได้เพียง 2,000 ไร่ แต่ถ้าตามทฤษฎีใหม่จะสามารถเลี้ยงพื้นที่ได้ถึง 10,000 ไร่หรือมากกว่า (สถาพร สันติบุตร 2539 : 14 -15)

1.4.5 กิจกรรมเชิงระบบของเกษตรทฤษฎีใหม่

บุญมา ป้านประดิษฐ์ (ม.ป.ป. : 9) กล่าวว่ากิจกรรมเชิงระบบของเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

1) **กิจกรรมด้านแหล่งน้ำ** ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคและบริโภค ในครัวเรือน ตลอดจนเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ ในฤดูแล้งน้ำบริเวณสระน้ำร่องสวนและคูคลองธรรมชาติอาจแห้งหรือมีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และใช้ในครัวเรือน ดังนั้นควรมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่รองรับไว้เติมน้ำในฤดูแล้งแก่สระน้ำในไร่นา เช่น น้ำจากเขื่อน สระน้ำขนาดใหญ่ เหมือนฝายทดน้ำ ห้วย หนอง คลอง บึงตามธรรมชาติ

2) **กิจกรรมด้านอาหาร** ได้แก่ การมีผลผลิตเพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับการบริโภคของเกษตรกรและสัตว์เลี้ยง เช่น ข้าว พืชไร่ (ได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ทานตะวัน งา ตะขุง) พืชผักสวนครัว ไม้ผล ไม้ยืนต้นบางชนิด (ได้แก่ มะพร้าว กัลย มะละกอ ฝรั่ง) สัตว์น้ำ (ได้แก่ กบ ปลา กุ้ง หอย) การเลี้ยงสัตว์ปีกและสัตว์ใหญ่ เป็นต้น

3) **กิจกรรมด้านรายได้** ได้แก่ กิจกรรมในมิติด้านเศรษฐกิจที่พิจารณารายได้ที่เกิดขึ้นจากระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ อาทิ

(1) รายได้รายวัน ได้แก่ กิจกรรมพืชผัก (ผักบุ้ง ผักกระเฉด ตะไคร้ ขิง ข่า กระเพรา เป็นต้น) กิจกรรมด้านสัตว์ ได้แก่ สัตว์ปีก ให้ผลผลิตเป็นไข่ เช่น ไก่ เป็ด นกกระทา และเลี้ยงโคนม

(2) รายได้รายสัปดาห์ ได้แก่ ไม้ดอก ไม้ประดับ ผักบางชนิด เช่น ชะอม กระถิน และผักกินใบ

(3) รายได้รายเดือน หรือตามฤดูกาลผลิต 2-4 เดือน ได้แก่ การทำนา การทำไร่ การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อผลิตเนื้อ การเลี้ยงสุกรแม่พันธุ์ผลิตลูก การเลี้ยงโคนมและสุกรขุน และการเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลา กบ เป็นต้น

(4) รายได้รายปี ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่อายุยาว เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โคนเนื้อ โคขุน สุกร เป็นต้น

4) **กิจกรรมพื้นที่บริเวณในบ้าน** ได้แก่ กิจกรรมมีทั้งการปลูกพืชผักสวนครัว พืชสมุนไพร ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และการเพาะเห็ด กิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน

1.5 ระบบการเกษตรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเกษตรทฤษฎีใหม่

พัฒนา สุขประเสริฐ (ม.ป.ป.:75-79) กล่าวว่า เกษตรทางเลือกที่มีความสัมพันธ์กับเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่

1. การทำไร่นาสวนผสม (diversified of mixed farming) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบการผลิตในไร่นาด้วยการผสมผสานกิจกรรม พืช สัตว์ ประมง ตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไป ในรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกัน เช่น รูปแบบพืชกับพืช พืชกับสัตว์ สัตว์กับสัตว์ สัตว์กับประมง และรูปแบบพืชกับสัตว์กับประมง (สิน พันธุ์พินิจ 2544:282)
2. เกษตรผสมผสาน (integrated farm) หมายถึง การจัดระบบการผลิตที่มีการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์/ประมง ต่างชนิดกันอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกัน และกัน โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกัน ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือ สัตว์กับสัตว์
3. เกษตรยั่งยืน (sustainable agriculture) หมายถึง การเกษตรที่มีความเหมาะสมเกื้อกูลในแง่นิเวศวิทยา มีความเป็นไปได้อันแข็งแกร่งตามศาสตร์ มีความยุติธรรมทางสังคม และส่งเสริมความเป็นมนุษย์ เป็นระบบการผลิตเชิงอนุรักษ์ มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยการผลิตอย่างประหยัดและสามารถรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อม
4. การจัดการไร่นา (farm management) หมายถึง วิทยาการที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น ที่ดิน ทุน และแรงงาน ที่มีอยู่ในการทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลกำไรและมีรายได้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี การจัดการไร่นาสวนใหญ่ เน้นหนักวิชาด้านเศรษฐศาสตร์และการจัดการกับเทคโนโลยีที่คิดค้นไว้แล้ว (กรมส่งเสริมการเกษตร 2537 :19)
5. เกษตรอินทรีย์ (organic agriculture) หมายถึง ระบบการเกษตรที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ โดยเน้นการปรับปรุงดิน (วิฑูรย์ ปัญญากุล 2545 :12)

1.6 กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2542:4) เริ่มต้นดำเนินการโครงการตั้งแต่ปี 2541-2542 และเพื่อให้โครงการดำเนินการทันกับฤดูกาลผลิตของเกษตรกรในปี 2541 จำเป็นต้องคำนึงถึงศักยภาพตามแนวทางการดำเนินงานโครงการ “ เกษตรทฤษฎีใหม่ ” ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปัจจัยหลักในการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ คือการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็นเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่นรวม 537 รายโดยจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. กลุ่มแรงงานคือนักที่มีความประสงค์จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือครอบครัว และมีแหล่งน้ำอยู่แล้ว

2. กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่มีความประสงค์จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือครอบครัว และไม่มีแหล่งน้ำ

3. กลุ่มแรงงานคือนดินที่มีความประสงค์ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือครอบครัว และไม่มีแหล่งน้ำ

4. กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่มีความประสงค์ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือครอบครัว และไม่มีแหล่งน้ำ

1.6.1 แนวทางการคัดเลือกเกษตรกร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2544:5) แบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการเต็มรูปแบบ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับสนับสนุน ใช้น้ำบางส่วน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มริเริ่มโครงการ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับเงินสนับสนุน ใช้จ่ายการผลิตอย่างเดียว (มีสระน้ำอยู่แล้ว)

กลุ่มที่ 4 กลุ่มเครือข่ายอื่นในพื้นที่ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตร คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ไม่เข้าร่วมโครงการ แต่อาจใช้เป็นฟาร์มตัวอย่างเพื่อ ศึกษาดูงาน

1.6.2 การพิจารณาการให้การสนับสนุนสระน้ำแก่กลุ่มเป้าหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2543:5-6) กล่าวถึง การคัดเลือกเกษตรกรเพื่อ สนับสนุนสระน้ำในแต่ละตำบลจากเกษตรกรรายเดิมปี 2541 และเกษตรกรรายใหม่ปี 2542 ทั้งกลุ่ม ที่ 1 และกลุ่มที่ 2 แบ่งได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง จะได้รับการสนับสนุนสระน้ำเต็มสัดส่วน คือร้อยละ 30 ของพื้นที่ และได้รับใช้จ่ายการผลิตรายละไม่เกิน 5,000 บาท (เฉพาะเกษตรกรรายใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการปี 2542) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังนี้ ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 5 ปี โดยปรับแผนทุกปี ลงบัญชีฟาร์มติดต่อกัน 5 ปี ทำผังฟาร์ม ทำข้อมูลวิศวกรรม ทำบันทึกข้อตกลงแสดงความยินยอมให้ขุดสระน้ำ และร่วมมือในการปฏิบัติตามเงื่อนไข

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ ได้รับการสนับสนุนสระน้ำบางส่วน เกษตรกรเข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 3 ปี โดยปรับแผนการ

ผลิตทุกปี ลงบัญชีฟาร์มอย่างน้อย 3 ปี ทำแผนผังฟาร์ม ทำบันทึกข้อตกลง แสดงความยินยอมให้ชุด
สระน้ำและร่วมมือในการปฏิบัติตามเงื่อนไข

สรุป การพิจารณาให้การสนับสนุนสระน้ำจะให้การสนับสนุนกับเกษตรกรกลุ่มที่ 1
โดยการขุดสระน้ำเต็มสัดส่วนคือร้อยละ 30 ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่ 2 จะให้การสนับสนุนสระน้ำ
บางส่วน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือครั้งเดียว

2. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกี่ยวกับ(1)
ความหมายของการตัดสินใจและทฤษฎีการตัดสินใจ (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
(3) พฤติกรรมในการตัดสินใจ (4) ประเภทของการตัดสินใจ (5) ขั้นตอนการตัดสินใจ
(6) ความหมายและขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของการตัดสินใจและทฤษฎีการตัดสินใจ

2.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

บุญธรรม จิตตอนันต์ (2536:195) กล่าวว่า การตัดสินใจ(decision - making)
หมายถึง กระบวนการคิด พิจารณา และตกลงใจอย่างใดอย่างหนึ่งในทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อการ
ปฏิบัติสำหรับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ อัน
ที่จริงการเลือกทางใดทางหนึ่งนั้นไม่ยากเหมือนกับการโยนหัวโยนก้อยก็ต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง
สิ่งที่ยากก็คือว่าทำอย่างไรจึงจะเลือกหรือตัดสินใจได้ดีที่สุด ทำให้ได้ทางเลือกหรือตัดสินใจนั้น
ส่งผลสมดังที่ปรารถนาที่สุด

ยุพินพรรณ ศรีวิธนนกุล (2541: 142-143) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือการตกลง
ใจว่าจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการยอมรับทัศนคติหนึ่งทัศนคติใด โดยปกติมนุษย์ต้องตัดสินใจ
อยู่ตลอดเวลา การตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจที่ดีหรือไม่ดี จะเป็นตัวกำหนดการกระทำของ
มนุษย์ กระบวนการของการตัดสินใจ ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการสื่อสารในการตัดสินใจ และ
ขั้นตอนที่จะปฏิบัติในการตัดสินใจที่มีผลต่อชีวิตประจำวันและต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เพ็ญศิริ สิมาร์กซ์ (2546 : 163) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการ
ในการประเมินแล้วเลือกตัวเลือกหนึ่งและปฏิเสธตัวเลือกอื่น การตัดสินใจนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่แทบ
ตลอดเวลาในชีวิตของเรา มีทั้งการตัดสินใจเล็ก ๆ น้อย ๆ กระบวนการตัดสินใจจะต่างจากการคิด
แก้ปัญหา ตรงที่การตัดสินใจทราบตัวเลือกหรือความเป็นไปได้เรียบร้อยแล้ว ภาระที่ต้องทำคือ
เลือกให้ดีที่สุด แต่บางครั้งถ้ามีเกณฑ์ที่ใช้เลือกค่อนข้างซับซ้อน จะทำให้ยากที่จะตัดสินใจได้

สรุป การตัดสินใจ เป็นกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นภายใต้ภาวะไม่แน่นอนและการตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยง ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การตัดสินใจแบบมีแผน และการตัดสินใจแบบไม่มีแผน

2.1.2 ทฤษฎีการตัดสินใจ

1) ความหมายของทฤษฎีการตัดสินใจ

วันทนีย์ ภูมิภัทราคม และคณะ (2534 : 7) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจ เป็นการนำหลักเกณฑ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการตัดสินใจ เพื่อจะทำให้ผู้ตัดสินใจมีโอกาสตัดสินใจผิดพลาดน้อยลงหรือตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมากขึ้น การตัดสินใจที่จะมีขึ้นภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถประเมินได้ และใช้เกณฑ์หรือเครื่องมือดังกล่าวพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดในการตัดสินใจ

2) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ประยูร ศรีประสารณ์ (2544:219) กล่าวว่าทฤษฎีการตัดสินใจเป็นแนวทางที่มีเหตุผลในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดหรือการเลือกแนวทางการดำเนินการ ซึ่งมีนักทฤษฎีหลายท่านจำแนกทฤษฎีการตัดสินใจ ออกหลายด้านดังนี้

(1) ทฤษฎีการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ทฤษฎีที่ตัดสินใจออกไปตามประเภทของสถานการณ์ที่ผู้ตัดสินใจเผชิญอยู่และใช้สถานการณ์นั้นเป็นพื้นฐานพิจารณาผลที่ควรจะได้รับ ตามแนวทางคิดของสแตร์ จูเนียร์และเรนเดอร์ (Stair Jr. and Render 1990:39) แบ่งออกเป็น 3 สถานการณ์ ได้แก่

ก. การตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน (decision under certainty) เป็นการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจทราบถึงผลที่ได้รับและผลที่ตามมาชัดเจนที่แน่นอน

ข. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง(decision under risk) การตัดสินใจตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มีความแน่นอนน้อยกว่า แต่ก็ยังจะพอคาดคะเนถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากทางเลือกได้บ้าง

ค. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (decision under uncertainty) ผู้ตัดสินใจไม่อาจทราบถึงความเป็นไปได้ของผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก อันอาจเนื่องมาจากมีข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีตัวแปรอื่นที่ไม่สามารถควบคุมได้

(2) ทฤษฎีการตัดสินใจ จำแนกตามวิธีการตัดสินใจ ของ เจมส์ อี. ฮีลด์ (James E. Heald 1991:344) ออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

ก. ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการคาดการณ์ (predictive decision theories) พิจารณาสິงที่เชื่อว่าจะเป็นปัจจัยและพลังที่ผู้ตัดสินใจจะใช้ รวมทั้งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด

ข. ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการบรรยาย (descriptive decision theories) พยายามบรรยายความเชื่อของนักทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีที่ใช้ในการตัดสินใจ

ค. ทฤษฎีการตัดสินใจโดยมีเงื่อนไข (prescriptive decision theories) ทฤษฎีเสนอแนะความสัมพันธ์และกระบวนการที่จะนำมาพิจารณาและนำมาใช้ อันจะทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพสูงและมีเหตุผล

โรเจอร์และชูเมกเกอร์ (Roger and Shoemaker 1971 อ้างใน ยุพินพรหม ศิริวิธนนกุล 2541:148-149) กล่าวว่า บุคคลจะตัดสินใจยอมรับของใหม่นั้น มีขั้นตอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นตอนการรับรู้ (awareness stage) เป็นขั้นที่บุคคลรู้หรือตระหนักถึงการมีอยู่ของของใหม่ แต่ยังคงขาดความรู้ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ จึงพยายามรับรู้เพียงว่ามีของใหม่อยู่ แต่ยังไม่สามารถแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับของใหม่นั้น ๆ

2) ขั้นตอนการสนใจ (interest stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเพิ่มความสนใจเกี่ยวกับของใหม่นั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น และพยายามจะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

3) ขั้นตอนการชั่งใจ (evaluation stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลคิดทบทวนและไตร่ตรองถึงผลดี ผลเสียของใหม่อยู่ภายในใจ ก่อนจะตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับของใหม่

4) ขั้นตอนทดลองเสี่ยงทำดู (trial stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลนำของใหม่ไปปฏิบัติในระดับย่อม ๆ เพื่อทดลองดูผลก่อนจะตัดสินใจยอมรับเต็มที่ต่อไป

5) ขั้นตอนการยอมรับ (adoption process) เป็นขั้นตอนที่บุคคลตกลงใจนำเอาของใหม่ไปปฏิบัติอย่างเต็มที่

สรุป การตัดสินใจจะแพร่กระจายไปยังบุคคลหรือท้องถิ่นจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของนวัตกรรม สถานภาพของบุคคล และบรรทัดฐานทางสังคมของท้องถิ่น ความแตกต่างในสถานภาพของบุคคลทำให้การยอมรับนวัตกรรมต่างกันไป ประการสำคัญต้องตัดสินใจเลือกใช้นวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและท้องถิ่นของตนเองเป็นดีที่สุด

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและองค์ประกอบการตัดสินใจ มีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

ศรีสุรางค์ ทีนะกุล (2542:189-190) กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมีหลายปัจจัย แต่กล่าวเฉพาะปัจจัยเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ได้แก่

1. ทางเลือก (action) ในปัญหาหนึ่ง ๆ ที่ต้องมีการตัดสินใจ ซึ่งมีทางเลือกเกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งทางเลือก ผู้ตัดสินใจควรระบุทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมด

2. สภาพการณ์นอกบังคับ (state of nature) ในปัญหาหนึ่งที่ต้องตัดสินใจนอกจากจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเลือกแล้ว ในแต่ละทางเลือกยังมีสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องที่ไม่สามารถควบคุมได้มากกว่า 1 สภาพการณ์ ยกเว้นการตัดสินใจภายใต้สภาพการณ์ที่แน่นอน สภาพการณ์เกี่ยวข้องดังกล่าวเรียกว่า สภาพการณ์นอกบังคับ

รสนา อัจชะกิจ (2537:93-94) กล่าวว่า ผู้ตัดสินใจจะมีปัจจัยประกอบการตัดสินใจ 2 ประการ ได้แก่

1. จำนวนทางเลือกที่ต้องตัดสินใจเลือก ตามปกติแล้วจะต้องมีอย่างน้อยที่สุด 2 ทางเลือก เพราะถ้าไม่มีทางเลือกก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจ

2. สภาพตามธรรมชาติ สภาวะที่เกิดในอนาคตแบ่งแยกประเภทได้หลากหลายตามแต่สถานการณ์ของปัจจัย หรือแล้วแต่สถานภาพของผู้ตัดสินใจ เช่น พิจารณาปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจรุ่งเรืองเฟื่องฟู เศรษฐกิจซบเซา เศรษฐกิจตกต่ำ เศรษฐกิจฟื้นตัวและเศรษฐกิจคงตัว

วิฑูรย์ ตันศิริคดมงคล (2542:125) กล่าวว่า องค์ประกอบการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนแรก คือปัญหาหรือเป้าหมายในการตัดสินใจ ส่วนที่สอง คือ เกณฑ์ในการตัดสินใจและส่วนสาม คือ ทางเลือก อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทั้งสองส่วนหลังนั้นมักจะไม่มีอยู่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นในบางกรณีการตัดสินใจต้องพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกด้วย ซึ่งส่วนที่สี่ คือ ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

ยูดา รักไทย และธนิกานต์ มาฆะศรีรานนท์ (2542 :125) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 3 ประการ ดังนี้

1. คุณภาพ (quality) คือการตัดสินใจที่ต้องใช้โอกาส(ปัญหา)ให้เกิดประโยชน์ที่สุด คุณภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในเชิงธุรกิจ เพราะข้อผิดพลาดต่าง ๆ นั้นหมายถึง การสูญเสีย ดังนั้นจึงต้องใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่สามารถหามาได้ ไม่ว่าจะเป็นคน เครื่องไม้เครื่องมือ เพื่อทำการเก็บและบริหารข้อมูล วิจัย วิเคราะห์และประเมินตัวเลือกต่าง ๆ

2. ความเร็ว (speed) ตัดสินใจอย่างรวดเร็วให้ทันกับสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ถ้าช้าไม่ยอมตัดสินใจ ตัวเลือกต่าง ๆ จะค่อยประสิทธิภาพลงตามเวลาที่ผ่านไป และพลังความคิดที่อุตสาหกรรมทุ่มเทลงไปก็จะสูญเปล่า

3. พันธะหน้าที่ (mission) ต้องทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งนอกจากจะมีความรับผิดชอบในพันธะหน้าที่ของตนเองแล้ว ต้องพยายามทำให้คนอื่นที่จะมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานยอมรับในพันธะหน้าที่ของพวกเขาด้วยความเต็มใจ

สรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ได้แก่ ทางเลือกและจำนวนทางเลือกในการตัดสินใจ สภาพการณ์นอกบังคับและสภาพธรรมชาติที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ สำหรับองค์ประกอบการตัดสินใจที่ดีควรมีลักษณะที่มีคุณภาพ ความเร็วและพันธะหน้าที่

2.3 พฤติกรรมในการตัดสินใจ

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536:232-233) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นหัวใจของการบริหารงาน จะเห็นว่าการตัดสินใจแทรกซึมไปในทุกกิจกรรมของหน่วยงาน คือเกี่ยวข้องกับทุก ๆ คนทั้งในเรื่องการงานและส่วนตัว ในหน่วยงานมีเรื่องที่ต้องพิจารณาเพื่อตัดสินใจอยู่เสมอ เช่น ในเรื่องการวางแผน ต้องมีการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรอะไร จำนวนเท่าใด จึงจะทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

วุฒิชัย จำนวนังค์ (2523 :26-29) กล่าวว่า พฤติกรรมทั่ว ๆ ไปในการตัดสินใจของมนุษย์ โดยปกติแล้วจะพิจารณากำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้ 3 ระดับด้วยกัน ได้แก่

2.3.1 นิสัย (habit) หมายถึง ปฏิกริยาตอบโต้ที่ถูกกำหนดเงื่อนไขไว้แล้ว เป็นไปอย่างค่อนข้างอัตโนมัติ และจะมองการปฏิบัติการประจำวันเป็นการประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปตามประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้วเกิดผลดีตามสมควร ดังนั้นมนุษย์จะเลือกตามความเคยชินที่ได้ปฏิบัติมา แม้ว่าสถานการณ์ใหม่จะเป็นเพียงสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์เก่าก็ตาม

2.3.2 การแก้ปัญหา (problem – solving) ลักษณะการตัดสินใจในระดับสองนี้คือการประเมินสิ่งใหม่หรือปัญหาใหม่ ๆ โดยพยายามที่จะใช้วิธีการ เทคนิควิธี ตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้มาแล้วและประสบความสำเร็จแล้วมาแก้ปัญหาใหม่ ๆ เหล่านี้ หลังจากแก้ไขปัญหาได้แล้วก็จะสะสมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นหรือเกิดนิสัยใหม่ขึ้นมานั่นเอง

2.3.3 การสร้างสรรค์ (creativity) เป็นการตัดสินใจในระดับที่สาม เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แปลกใหม่ และไม่สามารถจะนำประสบการณ์หรือวิธีการต่าง ๆ ที่เคยประสบมาแล้วมาช่วยได้มากนัก โดยจำเป็นต้องทดลองแล้วประสบการณ์ผิดพลาดบ้างจนแก้ไขได้สำเร็จ ซึ่งจะเป็นรูปแบบใหม่ไปในที่สุด

สรุป พฤติกรรมในการตัดสินใจ เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่แทรกซึมในทุกกิจกรรม และเกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ระดับคือ 1) นิสัย เป็นลักษณะที่เคยชินและ

ปฏิบัติมาตลอด 2) การแก้ปัญหาเป็นการนำวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ มาใช้แล้วประสบผลสำเร็จ และ 3) การสร้างสรรค์ เป็นการทำสิ่งใหม่และสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดจนประสบผลสำเร็จ

2.4 ประเภทของการตัดสินใจ

รสนา อัชชะกิจ (2537:86-81) แบ่งประเภทการตัดสินใจเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การตัดสินใจภายใต้ภาวะแน่นอน (certainty) ผู้ตัดสินใจมีข้อมูลที่สมบูรณ์แน่ชัดเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ กำหนดได้ว่าสภาวะการณ์ใดจะเกิดและเกิดอย่างไร
2. การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน(uncertainty) ในชีวิตประจำวันการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ไม่แน่นอนมีโอกาสเกิดได้มากที่สุด ผู้ตัดสินใจต้องปฏิบัติด้วยความมีเดเมนเพราะปราศจากหรือไม่มีข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา
3. การตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยง (risk) มีโอกาสเป็นไปได้สูงรองจากการตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน เนื่องจากเป็นภาวะที่มีสภาพอยู่กึ่งกลางระหว่างความแน่นอนและความไม่แน่นอน การตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยงจะกระทำตามข้อมูลที่พอมืออยู่บ้างแต่ไม่สมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้รับเพียงช่วยให้คาดเดาว่าตามรูปแบบความน่าจะเป็นนั้น สภาวะการณ์ใดมีโอกาสจะเกิดได้บ้าง

ทองใบ สุดชาติ (2542:303) จำแนกประเภทของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจแบบมีโครงสร้าง หมายถึง การตัดสินใจซึ่งมักเกิดขึ้นเป็นประจำ และมีเกณฑ์การตัดสินใจที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การตัดสินใจแบบไม่มีโครงสร้าง หมายถึง การตัดสินใจที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน หรือเป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถนำกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติที่มีอยู่ไปประกอบการตัดสินใจได้ทันที จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาทางเลือกที่เหมาะสมกับเงื่อนไขและสถานการณ์

สรุป การตัดสินใจควรมี 3 ประเภท คือ การตัดสินใจภายใต้ภาวะที่แน่นอน การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน และการตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยง ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การตัดสินใจแบบมีโครงสร้างและการตัดสินใจแบบไม่มีโครงสร้าง

2.5 ขั้นตอนการตัดสินใจ

เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2546 :14) กล่าวว่า ในแต่ละขั้นตอนของการตัดสินใจตามเหตุผล มีสาระสำคัญดังนี้

- ขั้นที่ 1 ผู้ตัดสินใจจะต้องรับรู้และบอกให้ได้ว่าสถานการณ์ในการตัดสินใจเป็นสถานการณ์แบบใด (ไม่แน่นอน เสี่ยง แน่นอน)
- ขั้นที่ 2 การระบุทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมด
- ขั้นที่ 3 การประเมินทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมด
- ขั้นที่ 4 ทางเลือกที่ทำให้องค์กรได้รับประโยชน์ที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 5 นำทางเลือกที่ได้เลือกไว้แล้วไปดำเนินการ
 ขั้นที่ 6 การติดตามและประเมินผล ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามทางเลือก
 สุปัญญา ไชยหาญ (2544:6) ระบุขั้นตอนการตัดสินใจตามทฤษฎีมี 6 ขั้นตอน
 ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 นิยามปัญหาให้ชัดเจน
 ขั้นตอนที่ 2 เขียนรายการทางเลือกที่เป็นไปได้ออกมาให้หมด
 ขั้นตอนที่ 3 เขียนผลลัพธ์และ/หรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นติดตามมาในแต่ละ
 ทางเลือกออกมาให้หมด
 ขั้นตอนที่ 4 นำเอาทางเลือกในขั้นตอนที่สองและผลลัพธ์ตามขั้นตอนที่สามมา
 จับคู่ทำเป็นตารางได้เสีย (pay-off table) จนครบทุกคู่ ตารางได้เสียนี้ บางครั้งเรียกว่าตารางการ
 ตัดสินใจ
 ขั้นตอนที่ 5 เลือกตัวแบบคณิตศาสตร์ในทฤษฎีการตัดสินใจออกมาหนึ่งตัวแบบ
 ขั้นตอนที่ 6 ใช้ตัวแบบขั้นตอนที่ห้า วิเคราะห์ข้อมูลแล้วตัดสินใจ
 สรุป ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่กำหนดโดยผู้ตัดสินใจจะต้องรับรู้ บอก
 สถานการณ์ นิยามปัญหา ระบุทางเลือก แล้วนำทางเลือกที่ดีไปดำเนินการ มีการติดตามและสามารถ
 ประเมินผลที่เกิดขึ้น

2.6 ความหมายและขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ

2.6.1 ความหมายของกระบวนการตัดสินใจ

ทองใบ สุชาติ (2542:312) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ เป็นวิธีการที่
 ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกเพื่อประเมินผล
 การตัดสินใจ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดขั้นตอนการตัดสินใจเพื่อนำไป
 ประกอบการวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกตามที่ต้องการ ทั้งที่เป็นระบบและไม่เป็นระบบ เพื่อให้
 สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ

บุญธรรม จิตต์อนันต์(2536:233) กล่าวว่าเพื่อการตัดสินใจที่ดีต้องอาศัย
 กระบวนการตัดสินใจที่มีหลักและเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ (problem analysis) ในขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจ
 ต้องรู้ว่ามีปัญหาหรือเรื่องอะไรที่ต้องตัดสินใจ ปัญหาคืออะไรแน่

ขั้นที่ 2 หาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา (developing alternatives) เมื่อทราบถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมด้วยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องตามขั้นที่ 1 โดยละเอียดแล้ว ในตอนนี้ต้องคิดพิจารณาว่ามีแนวทางหรือทางเลือกใดบ้างที่จะแก้ปัญหา หรือดำเนินการเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ได้

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ทางเลือก (analysis alternatives) หลังจากที่เตรียมทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานไว้แล้ว ในขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 4 เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (selecting alternatives) เมื่อได้มีการวิเคราะห์และตั้งเกณฑ์สำหรับทางเลือกไว้แล้วในขั้นที่ 3 การเลือกก็ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามเกณฑ์คือความเป็นไปได้ของทางเลือกที่จะสนองต่อวัตถุประสงค์ เพื่อการแก้ปัญหาและความเหมาะสมในการใช้ทรัพยากร

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามที่ตัดสินใจ (implementing decision) การปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้นจะติดตามมาเองโดยอัตโนมัติ

วีระพล สุวรรณรัตน์ (2534:1-8) กล่าวว่า มนุษย์ทุกชาติ ทุกภาษา ทุกวัย ทุกประเภท ต้องตัดสินใจ ดังนั้นจึงควรมีขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1.1 การกำหนดปัญหา ประกอบด้วย ปัญหา สาเหตุแห่งปัญหา การกำหนดจุดหมายในการแก้ปัญหา และการหาแนวทางแก้ปัญหา

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย

2. การกำหนดทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือก หมายถึง การเลือกหาทางเลือกที่จะแก้สาเหตุที่มีพลังที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด หรือการหาชุดของผลงาน (output) ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายหรือทางบวกของสาเหตุที่มีพลังที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด

3. ข้อจำกัด หมายถึง การมีความหายาก (scarcity) ซึ่งเกิดจากสาเหตุ 2

ประการ ได้แก่

3.1 ความยากอันเนื่องมาจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีไม่เป็นที่สิ้นสุดเมื่อเทียบกับทรัพยากรที่เพิ่มขึ้นอย่างเชื่องช้า

3.2 ความยากอันเนื่องมาจากการสูญเสียโอกาส (opportunity cost)

4. การวิเคราะห์ หมายถึงการนำเอาทางเลือกและความจำกัดมาวิเคราะห์ในรูป

pay-off matrix และ decision tree

5. การตัดสินใจ โดยยึดวัตถุประสงค์ คือ การนำผลของการตัดสินใจในขั้นตอนการวิเคราะห์สอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายมาใช้ในการตัดสินใจ

3. สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (2550 จาก www.khonkaenpoc.com/khonkaen/social_indey.php) กล่าวถึงลักษณะทั่วไป ประชากรและการประกอบอาชีพ และสภาพการเกษตรในจังหวัดขอนแก่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

3.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

(1) **ที่ตั้งเฉพาะ** จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก

(2) **ที่ตั้งสัมพันธ์** จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือห่างจากกรุงเทพมหานคร 449 กิโลเมตร

(3) **อาณาเขต** จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง รวม 9 จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

2) ลักษณะการปกครอง

จังหวัดขอนแก่นแบ่งการปกครองออกเป็น 2 แบบ ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 คือ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนราชการ 29 ส่วน และแบ่งการปกครองเป็น 25 อำเภอ 198 ตำบล 2,285 หมู่บ้าน และ 280 ชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน่วยงานดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง คือ เทศบาลเมืองพล เทศบาลอำเภอบ้านไผ่ และเทศบาลอำเภอชุมแพ เทศบาลตำบล 29 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 192 แห่ง สภาตำบล 2 แห่ง ดังภาพที่ 1.1 แสดงการแบ่งการปกครองเป็น 25 อำเภอในจังหวัดขอนแก่น

3.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขตมรสุม ปีหนึ่งมี 3 ฤดูได้แก่ 1) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ปริมาณฝน ในรอบ 5 ปี (พ.ศ.2546-2550) ฝนตก โดยเฉลี่ยปีละ 1216.5 มิลลิเมตร 2) ฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดมาจากประเทศจีน อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2549 คือ 23.2 องศาเซลเซียส และ 3) ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน แต่จะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน อุณหภูมิในรอบ 5 ปี (พ.ศ.2546-2550) อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 39.3 องศาเซลเซียส สภาพภูมิอากาศจังหวัดขอนแก่น มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 75 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดร้อยละ 88 และ 73 ตามลำดับ (สถานีอุตุนิยมวิทยาขอนแก่น 2552) จาก www.khonkaenpoc.com/como3

3.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

1) ทรัพยากรดิน การใช้ที่ดินทางการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 57.35 สภาพปัญหาของทรัพยากรดินซึ่งเป็นปัญหาเกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่คือ สภาพเป็นดินทราย ดินดินขาดอินทรีย์วัตถุและ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่ ดินเค็มคิดเป็นร้อยละ 8.03 โดยมีผลกระทบมากอยู่ในพื้นที่อำเภอพระยืน อำเภอบ้านฝาง อำเภอเมือง และอำเภอบ้านไผ่ นอกจากนี้มีโอกาสดเกิดการแพร่กระจายของดินเค็มคิดเป็นร้อยละ 19.87 ของพื้นที่จังหวัด

2) ทรัพยากรน้ำ จังหวัดขอนแก่นอยู่เขต 6 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำพอง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำห้วยแอก ลุ่มน้ำห้วยชู และลุ่มน้ำท่า ปริมาณน้ำเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 2,052 ลูกบาศก์เมตรนำไปใช้เพื่อชลประทานร้อยละ 92.22 ใช้เพื่ออุตสาหกรรมร้อยละ 2.45 ใช้ผลิตประปา ร้อยละ 2.32 สภาพปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมี 3 กลุ่ม คือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน และปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดจากน้ำทิ้งชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์และโรงงานอุตสาหกรรม

3) ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดขอนแก่นมีป่าไม้ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 803,754.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.26 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่ดังนี้ 1) พื้นที่ป่าไม้เพื่ออนุรักษ์ในเนื้อที่ 172,260.25 ไร่ 2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจในเนื้อที่ 131,444 ไร่ 3) พื้นที่อุทยานแห่งชาติในเนื้อที่ 500,050 ไร่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ค้นคืนวันที่ 26 ธันวาคม 2550 จาก www.khonkaenpoc.com/khonkaen/social_indey.php)

3.2 ประชากรและการประกอบอาชีพในจังหวัดขอนแก่น

3.2.1 ประชากร

จังหวัดขอนแก่นในปี 2552 มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,770,605 คน จำแนกออกเป็นเพศชาย 882,201 คนและเพศหญิง 888,404 คน มีความหนาแน่น 163 คนต่อตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของจำนวนประชากรรายอำเภอ พบว่าส่วนใหญ่มีความหนาแน่นอยู่ในกลุ่ม 100-149 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยอำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวนประชากรและมีความหนาแน่นมากที่สุดคือ 375,819 คน และ 377.43 คนต่อตารางกิโลเมตร (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2550:6)

3.2.2 การประกอบอาชีพ

จังหวัดขอนแก่นมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมคือทำนามากที่สุด รองลงมาอาชีพรับจ้าง ทำไร่ และทำสวน ในปี 2550 มีเนื้อที่ทำการเกษตร 3,563,184 ไร่ หรือร้อยละ 52.37 ของพื้นที่จังหวัด (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2550:12-13)

3.3 สภาพการเกษตรในจังหวัดขอนแก่น

การเกษตรสามารถแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกลไกกรรม ด้านปศุสัตว์ และ ด้านประมง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ด้านกลไกกรรม

พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้หลักให้แก่เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และ อ้อยโรงงาน ส่วนพืชที่ทำรายได้รองลงมาได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียวถั่วมัน ไม้ผล ไม้ยืนต้น ผัก และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

3.3.2 ด้านปศุสัตว์

เกษตรกรจังหวัดขอนแก่นในปี 2550 มีการเลี้ยงโค-กระบือ และ สุกร จำนวน โค 291,219 ตัว แหล่งที่เลี้ยงมากอยู่ในเขตอำเภอมัญจาคีรี อำเภอลาด อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอหนองสองห้อง กระบือมีการเลี้ยง จำนวน 48,117 ตัว อยู่ในอำเภอหนองสองห้อง อำเภอภูเวียง อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอหนองเรือ สุกรมีการเลี้ยง 212,395 ตัว มากที่สุดในอำเภอบ้านไผ่

3.3.3 ด้านการประมง

จังหวัดขอนแก่นในปี 2551 มีการเลี้ยงปลากระจ่ายในทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีฟาร์มปลาทั้งหมด 47,175 บ่อ และมีผู้ประกอบการเลี้ยงปลา จำนวน 9064.49 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2551:27-28)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชลัยรัตน์ เพชรรัตน์ (2545:186) ศึกษา “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีพื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 14.45 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเองทั้งหมด ส่วนใหญ่ทำนาเฉลี่ย 6.42 ไร่ สำหรับข่าวสาร เรื่อง โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่รับจากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ หน่วยงานที่ให้คำแนะนำการทำอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่คือ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ศิวัช ตะเคียนสก (2544:63-64) ศึกษา “ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ ” พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสพการณ์เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนามาก่อน ส่วนกลุ่มที่ยังไม่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ก็คงยึดอาชีพการทำนา การรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง เกษตรกรกลุ่มผู้ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ตอบได้ว่า การติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินทุน การรวมพลังในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์ เป็นคำตอบที่ถูกต้อง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และความรู้ถูกต้องเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ในสัดส่วน 30:30:30:10 นอกจากนั้นเกษตรกรยังได้รับความรู้จากการชมรายการโทรทัศน์และเยี่ยมชมแปลงตัวอย่างในระดับมากที่สุด รองลงมาได้รับความรู้จากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง และศึกษาด้วยตนเองในระดับมากที่สุด

อรุณ เทียนศรี (2546:76-77) ศึกษา “ การตัดสินใจต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์ ” พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ด้านโครงการ ด้านแรงบันดาลใจของโครงการ ด้านตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ ด้านการถูกชักชวน ด้านความพร้อมของเกษตรกร ด้านความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ ด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ และด้านผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ โดยพบว่า ทุกปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลระดับมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านแรงบันดาลใจของโครงการ รองลงมา ด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ ด้านโครงการ ด้านตัวอย่างของความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ ด้านความพร้อมของเกษตรกร และด้านความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ ส่วน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ รองลงมาด้านการถูกชักชวน

สิน พันธุ์พินิจ (2544:96) ศึกษา “ กลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเกษตรกรรายย่อย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ” พบว่า ระบบการเกษตรของเกษตรกร โดยภาพรวมเกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรผสมผสานมากกว่าเกษตรทฤษฎีใหม่ ใช้รูปแบบพืช+พืช มากที่สุด รองลงมาคือ พืช+ประมง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรผสมผสานคือทำนา เลี้ยงโคเนื้อ และทำสวน ซึ่งทำสวนกระชายเป็นส่วนมาก มีเนื้อที่ทำกิจกรรมเกษตรครอบครัวละ 1-5 ไร่ เฉลี่ย 12.76 ไร่ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ทำนาปีมากกว่านาปรัง มีสระน้ำ (ร้อยละ 96.80) มากกว่าขบอบาด ปลูกไม้ผลคือมะม่วง (ร้อยละ 51.34) มากกว่า ข้าว (ร้อยละ 35) ผักสมุนไพรและไม้ตัดดอก เลี้ยงปศุสัตว์ ประเภทไก่พื้นเมือง เป็ดเนื้อ และ โคเนื้อ เลี้ยงสัตว์น้ำประเภทปลานิลและปลาตะเพียน มากกว่าสัตว์น้ำอื่นๆ ส่วนมากเกษตรกร ไม่ได้แปรรูปผลิตผลเกษตร เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วก็นำไปจำหน่ายที่ตลาดนัดในท้องถิ่น จำหน่ายในรูปกลุ่มแม่บ้าน แต่มีความพอใจน้อยในราคาผลผลิตที่จำหน่าย ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ประสบผลสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ความขยัน อดทน และมีวินัย เงินทุน เงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ ความรู้ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งมีการศึกษาดูงานจากฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ

บพิตร ปรปฎิณากร (2538:65-66) ศึกษา “ กระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จังหวัดอุดรธานี ” พบว่า กระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นวิเคราะห์ปัญหา มีผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งเล็กน้อย มีการวิเคราะห์ปัญหาและพิจารณาถึงปัญหาด้านตลาดมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาด้านความรู้และวิชาการและด้านการผลิต ส่วนปัญหาด้านปัจจัยการผลิตและเงินทุนไม่ได้นำมาพิจารณา ขั้นพิจารณาค้นหาทางเลือก ร้อยละ 91.21 มีการพิจารณาค้นหาทางเลือก และร้อยละ 8.79 ไม่พิจารณาค้นหาทางเลือก ขั้นประเมินผลทางเลือก ส่วนมากมีการประเมินผลทางเลือก โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติของทางเลือกด้านความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือด้านความสามารถในการทดลอง ด้านการสังเกต ด้านความยุ่งยากและด้านคุณประโยชน์ที่เหนือกว่าตามลำดับ และขั้นตอนการตัดสินใจ มีการตัดสินใจตามกระบวนการตัดสินใจเลือกปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์มาทดแทนการทำนาในเขตพื้นที่นาไม่เหมาะสม ให้ตรงกับชนิดของพืชหรือสัตว์ที่ได้พิจารณาค้นหาทางเลือก

พนามาศ ตริวิวรรณกุล (2543: 62) ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจทำเกษตรผสมผสานของเกษตรกร อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรโดยรวม เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.6 ระบุว่าพิจารณาถึงสภาพปัญหาของการทำการเกษตรในการตัดสินใจ ส่วนเกษตรกรร้อยละ 5.4 ไม่ได้พิจารณาปัญหาของการทำการเกษตรในการตัดสินใจ และมีค่าเฉลี่ยรวม 1.82 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเกษตรกรมีการวิเคราะห์ปัญหาในการทำการเกษตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น มีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่จะศึกษาคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ปี 2541 และ 2542 ทั้งหมดจำนวน 25 อำเภอ จำนวน 537 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน 25 อำเภอ กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา รวม 134 ราย ดังตารางที่ 3.1

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างถึงใน จินดา ขลิบทอง 2540:19) ดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{537}{1 + 537(0.05)^2} \\ &= 134.25 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 134 ราย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามอำเภอ

จังหวัด/อำเภอ	ประชากร(ราย)	กลุ่มตัวอย่าง(ราย)
จังหวัดขอนแก่น		
อำเภอเมือง	43	10
อำเภอเขาสวนกวาง	15	3
อำเภอเปือยน้อย	8	3
อำเภอเวียงใหญ่	11	2
อำเภอเวียงน้อย	13	3
อำเภอกระนวน	29	7
อำเภอโคกโพธิ์ชัย	13	3
อำเภอบ้านแฮด	16	6
อำเภอหนองนาคำ	7	2
อำเภอชำสูง	21	5
อำเภอชนบท	20	6
อำเภอชุมแพ	25	6
อำเภอน้ำพอง	32	8
อำเภอบ้านไผ่	22	5
อำเภอบ้านฝาง	26	6
อำเภอพระยืน	10	3
อำเภอพล	32	9
อำเภอภูเวียง	25	6
อำเภอภูผาม่าน	16	4
อำเภอมัญจาคีรี	28	7
อำเภอสีชมพู	27	7
อำเภอหนองเรือ	30	8
อำเภอหนองสองห้อง	32	8
อำเภออุบลรัตน์	15	4
อำเภอโนนศิลา	14	3
รวม	537	134

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้างประกอบด้วยคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด มีคำตอบให้เลือกแบบให้เลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกคำตอบเดียวจาก 2 ตัวเลือก คือ ถูกต้องและไม่ถูกต้อง

2) ระดับการได้รับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่จากแหล่งต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า กำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนน 3 ระดับ คือ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในจังหวัดขอนแก่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า กำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนน 3 ระดับ คือ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบประมาณค่า กำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนน 3 ระดับ คือ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยแบบสัมภาษณ์ของปัญหามีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบแบบให้เลือกแบบประมาณค่า กำหนดให้แต่ละข้อมีคะแนน 3 ระดับ คือ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน ส่วนแบบสัมภาษณ์ของข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี

เกณฑ์การประเมินค่าของระดับการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ระดับแรงจูงใจ ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจและระดับปัญหา ของตอนที่ 2 3 4 และ 5 ดังนี้

ช่วงคะแนน 2.34 -3.00 หมายถึง ระดับมาก

ช่วงคะแนน 1.67-2.33 หมายถึง ระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00- 1.66 หมายถึง ระดับน้อย

2.2 การตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อหาความถูกต้อง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ดังนี้

2.2.1 การตรวจสอบความถูกต้อง โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์และมีความถูกต้องในเนื้อหาที่ต้องการวัดให้มากที่สุด

2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วทดสอบกับเกษตรกรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่นที่มีใช้ประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 ราย แล้วจึงนำข้อมูลไปหาความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Coefficient of Cronbach alpha) ของแบบสัมภาษณ์ตอนต่าง ๆ ที่มีการจัดอันดับ ดังนี้

แหล่งความรู้ที่ได้รับ	เท่ากับ 0.8717
ระดับแรงจูงใจ	เท่ากับ 0.8487
ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจ	เท่ากับ 0.9163
ระดับปัญหา	เท่ากับ 0.8875

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เอกสาร คู่มือเกษตรทฤษฎีใหม่ บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิแล้ว นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์นำไปสำรวจข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเกษตรกรผู้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 134 ราย โดยขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลในพื้นที่ระหว่างเดือนมีนาคม 2551 ถึง มิถุนายน 2551

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

วิเคราะห์แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 ระดับของปัญหาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ของกลุ่มตัวอย่าง ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ได้จำแนกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.1 และ 4.2

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร

สภาพพื้นฐาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	n = 134	
					\bar{X}	S.D.
เพศ						
ชาย	124	92.5				
หญิง	10	7.5				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 134						
สภาพพื้นฐาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
อายุ (ปี)			37	66	56.37	5.278
น้อยกว่า 41	1	0.7				
41-50	22	16.5				
51-55	29	21.6				
56-60	59	44.0				
มากกว่า 60	23	17.2				
สถานภาพสมรส						
สมรส	134	100.0				
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าภาคบังคับ	3	2.2				
การศึกษาภาคบังคับ	124	92.5				
มัธยมศึกษา	6	4.5				
อื่น ๆ (ปริญญาตรี)	1	0.8				
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)			3	10	5.95	1.548
3-4	17	12.7				
5-6	78	58.2				
7-8	31	23.1				
9-10	8	6.0				

จากตารางที่ 4.1 แสดงสภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร ดังนี้
 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.5 เป็นเพศชาย และที่เหลือร้อยละ 7.5 เป็น
 เพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 44.0 มีอายุระหว่าง 56- 60 ปี รองลงมาร้อยละ 21.6 มีอายุ
 ระหว่าง 51- 55 ปี ร้อยละ 16.5 มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี ร้อยละ 17.2 มีอายุมากกว่า 60 ปี และ
 ร้อยละ 0.7 มีอายุ น้อยกว่า 46 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 37 ปี สูงสุด 66 ปี และเฉลี่ย 56.37 ปี

สถานภาพสมรส พบว่าเกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 มีสถานภาพสมรส
ระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.5 จบการศึกษาภาคบังคับ รองลงมา
ร้อยละ 4.5 จบมัธยมศึกษา ร้อยละ 2.2 จบการศึกษาดำรงต่ำกว่าภาคบังคับ และ ร้อยละ 0.8 จบระดับ
ปริญญาตรี

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 58.2 มีสมาชิก 5-6 คน รองลงมา
ร้อยละ 23.1 มีสมาชิก 7-8 คน ร้อยละ 12.7 มีสมาชิก 3-4 คน และร้อยละ 6.0 มีสมาชิก 9-10 คน โดยมี
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 3 คน สูงสุด 10 คน และเฉลี่ย 5.95 คน

ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 134

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
	(ราย)					
การประกอบอาชีพหลังการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่						
อาชีพหลัก						
ทำนา	134	100.0				
อาชีพรอง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ทำเกษตรผสมผสาน	15	11.2				
ทำสวน	23	17.1				
ทำไร่	49	36.6				
รับจ้าง	36	26.9				
ประมง	10	7.5				
อื่น ๆ(รับเหมาก่อสร้าง)	1	0.7				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 134						
สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
(ราย)						
อาชีพเดิมก่อนเข้าร่วมโครงการ						
ทำนา	106	79.1				
ทำเกษตรผสมผสาน	12	9.0				
ทำไร่	7	5.2				
ประมง	1	0.7				
รับจ้าง	6	4.5				
รับราชการ	2	1.5				
จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร(ราย)			1	7	3.75	0.970
1	1	0.7				
2	11	8.2				
3	40	29.9				
4	56	41.8				
5	22	16.5				
6	3	2.2				
7	1	0.7				
ประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการ(ปี)			1	6	3.81	1.093
1	5	3.7				
2	7	5.3				
3	23	17.2				
4	69	51.5				
5	29	21.6				
6	1	0.7				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 134

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	
	(ราย)					
ขนาดพื้นที่ถือครองเป็นเจ้าของ						
กรรมสิทธิ์ในการทำการเกษตร(ไร่)			0	31	15.21	5.201
น้อยกว่า 11	21	15.7				
11-15	72	53.7				
16-20	23	17.2				
21-25	16	11.9				
มากกว่า 25	2	1.5				
รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ(บาท)ต่อปี						
รายได้ในภาคการเกษตร			3,000	90,000	25,750.28	1550.558
น้อยกว่า 10,001	5	3.7				
10,001-20,000	16	11.9				
20,001- 30,000	17	12.7				
30,001- 40,000	32	23.9				
มากกว่า 40,000	64	47.8				
รายได้นอกภาคการเกษตร			2,500	47,800	16,314.90	8,687.655
น้อยกว่า 10,001	9	6.7				
10,001-20,000	20	14.9				
20,001- 30,000	23	17.2				
30,001 – 40,000	25	18.7				
มากกว่า 40,000	57	42.5				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

		n=134				
สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
		(ราย)				
รายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ(บาทต่อปี)						
รายจ่ายในภาคการเกษตร			2,000	88,000	28,011.55	14,480.139
น้อยกว่า 10,001	31	23.1				
10,001-20,000	23	17.2				
20,001- 30,000	42	31.3				
30,001 – 40,000	28	20.9				
มากกว่า 40,000	10	7.5				
รายจ่ายนอกภาคการเกษตร			2,000	90,000	20,981.45	14,340.139
น้อยกว่า 10,001	32	23.9				
10,001-20,000	28	20.9				
20,001- 30,000	42	31.3				
30,001 – 40,000	20	14.9				
มากกว่า 40,000	12	9.0				
รายได้ในปีเข้าร่วมโครงการ(บาทต่อปี)						
รายได้ในภาคการเกษตร			4,800	50,000	27,641.92	13,994.159
น้อยกว่า 10,001	26	19.5				
10,001-20,000	18	13.4				
20,001- 30,000	27	20.2				
30,001 – 40,000	35	26.1				
มากกว่า 40,000	28	20.9				
รายได้นอกภาคการเกษตร			900	50,000	19,675.52	12,269.774
น้อยกว่า 10,001	30	22.4				
10,001-20,000	46	32.3				
20,001- 30,000	32	23.9				
30,001 – 40,000	17	12.7				
มากกว่า 40,000	9	6.7				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=134

สภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{X}	S.D.
(ราย)						
รายจ่ายในปีเข้าร่วมโครงการ(บาทต่อปี)						
รายจ่ายในภาคการเกษตร			1,500	90,000	23,002.61	14,470.171
น้อยกว่า 10,001	24	17.9				
10,001-20,000	40	29.9				
20,001- 30,000	32	23.9				
30,001 – 40,000	22	16.4				
มากกว่า 40,000	16	11.9				
รายจ่ายนอกภาคการเกษตร			1,500	98,000	17,109.52	16,307.260
น้อยกว่า 10,001	43	32.1				
10,001-20,000	31	23.2				
20,001- 30,000	18	13.4				
30,001 – 40,000	20	14.9				
มากกว่า 40,000	22	16.4				
หนี้สิน						
ไม่มี	1	0.7				
มี	133	99.3				
แหล่งเงินทุน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ธกส.	134	100.0				
ธนาคารพาณิชย์	6	4.5				
กองทุนหมู่บ้าน	73	54.5				
เพื่อนบ้าน	11	8.2				
ญาติพี่น้อง	42	31.3				
กลุ่มสหกรณ์	52	38.8				
กลุ่มเกษตรกร	40	29.9				
อื่น ๆ(กู้ยืมนอกระบบ)	6	4.5				

จากตารางที่ 4.2 แสดงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ดังนี้

อาชีพหลังการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่

อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีอาชีพทำนา

อาชีพรอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.6 มีอาชีพทำไร่ รองลงมา ร้อยละ 26.9 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 17.1 ทำสวน ร้อยละ 11.2 ทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 7.5 มีอาชีพประมง และมีเพียงร้อยละ 0.7 มีอาชีพอื่นๆ คือรับเหมาก่อสร้าง

อาชีพเดิมก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 79.1 มีอาชีพทำนา รองลงมา ร้อยละ 9.0 ทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 5.2 มีอาชีพทำไร่ ร้อยละ 4.5 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 1.5 รับราชการ (ลาออก) และร้อยละ 0.7 ทำประมง

จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 41.8 มีจำนวนแรงงาน 4 คน รองลงมา ร้อยละ 29.9 มี 3 คน ร้อยละ 16.5 มี 5 คน โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงาน ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 7 คน และเฉลี่ย 3.75 คน

ประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 51.5 มีประสบการณ์ 4 ปี รองลงมา ร้อยละ 21.6 มี 5 ปี ร้อยละ 17.2 มี 3 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 6 ปี และ เฉลี่ย 3.81 ปี

ขนาดพื้นที่ถือครองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในการทำเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 53.7 ถือครอง 11-15 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง ต่ำสุด 0 ไร่ สูงสุด 31 ไร่ และเฉลี่ย 15.21 ไร่

รายได้ทั้งหมดก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่

รายได้ในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 47.8 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท และ ร้อยละ 3.7 มีน้อยกว่า 10,001 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 3,000 บาท สูงสุด 90,000 บาท และ เฉลี่ย 25,750.28 บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.5 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท และมีเพียงร้อยละ 6.7 มีรายได้น้อยกว่า 10,001 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 2,500 บาท สูงสุด 47,800 บาท และเฉลี่ย 16,314.90 บาท

รายจ่ายทั้งหมดก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายจ่ายในภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 31.3 มีรายจ่ายในภาคเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการ 20,001-30,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 20.9 มีรายจ่าย 30,001-40,000 บาท โดยมีรายจ่ายต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 88,000 บาท และเฉลี่ย 28,011.55 บาท

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 31.3 มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการ 20,001-30,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 23.9 มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,001 บาท โดยมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรต่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 90,000 บาท และเฉลี่ย 20,981.45 บาท

รายได้ทั้งหมดในปีเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายได้ในภาคเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 26.1 มีรายได้ 30,001- 40,000 บาท ในปีเข้าร่วมโครงการ รองลงมาร้อยละ 20.9 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,800 บาท สูงสุด 50,000 บาท และเฉลี่ย 27,641.92 บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 34.3 มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ในปีเข้าร่วมโครงการ รองลงมาร้อยละ 23.9 มีรายได้ 20,001-30,000 และมีเพียงร้อยละ 22.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,001 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 900 บาท สูงสุด 50,000 บาท และเฉลี่ย 19,675.52 บาท

รายจ่ายทั้งหมดในปีเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายจ่ายในภาคเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 29.9 มีรายจ่าย 10,001-20,000 บาท ในปีเข้าร่วมโครงการ รองลงมาร้อยละ 23.9 มีรายได้ 20,001-30,000 บาท โดยมีรายจ่ายต่ำสุด 1,500 บาท สูงสุด 90,000 บาท และเฉลี่ย 23,002.61 บาท

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.1 มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,001 บาท รองลงมาร้อยละ 23.2 มีรายจ่าย 10,001-20,000 บาท ในปีเข้าร่วมโครงการ โดยมีรายจ่ายต่ำสุด 1,500 บาท สูงสุด 98,000 บาท เฉลี่ย 17,109.52 บาท

หนี้สิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.3 มีภาระหนี้สิน และมีเพียง ร้อยละ 0.7 ไม่มีหนี้สิน

แหล่งเงินกู้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีแหล่งเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมา ร้อยละ 54.5 กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 38. 8 กู้จากกลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 31. 3 กู้จากญาติพี่น้อง ร้อยละ 29.9 กู้จากกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.2 กู้จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 4.5 กู้จากธนาคารพาณิชย์ และ ร้อยละ 4.5 กู้ยืมครอบครัว

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่โดยค่าความถี่และค่าร้อยละ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการได้รับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่จากแหล่งต่าง ๆ โดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.3 และ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

n=134

ความรู้พื้นฐาน	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นระบบเกษตรตามแนวพระราชดำริ	134	100.0
2. เกษตรทฤษฎีใหม่เกิดจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9	134	100.0
3. หลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่มีที่กักน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด	134	100.0
4. การแบ่งพื้นที่ดินตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งเป็น 4 ส่วน	134	100.0
5. อัตราการแบ่งพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ตามสูตรแบ่งเป็น 30:30:30:10	134	100.0
6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัว	134	100.0
7. กลุ่มเป้าหมายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือกลุ่มพ่อค้า	134	100.0
8. ประโยชน์ที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีแรงงานเพิ่มขึ้น	134	100.0
9. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินและเงินทุนมาก	134	100.0
10. การเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นให้เกษตรกรมีรายได้มากและมีเงินใช้อย่างสุขสบาย	134	100.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n=134

ความรู้พื้นฐาน	ตอบถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
11. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ว่างงานหรือถูกเลิกจ้างให้มีอาชีพและรายได้มั่นคง	133	99.3
12. ผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในแผนระยะยาวคือกระทรวงมหาดไทย	128	95.5
13. การดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 1 คือการผลิตแบบพึ่งตนเอง	127	94.8
14. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงาน 4 ชั้น	6	4.5
15. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประเทศ	1	0.7

จากตารางที่ 4.3 พบว่า เกษตรกรตอบแบบสัมภาษณ์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ดังนี้

เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100.0 ตอบได้ถูกต้อง รวม 10 ประเด็น ได้แก่ 1) เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นระบบเกษตรตามแนวพระราชดำริ 2) เกษตรทฤษฎีใหม่เกิดจากแนวความคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 3) หลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่มีที่กักน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด 4) การแบ่งพื้นที่ดินตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ตามสูตรแบ่งเป็น 4 ส่วน 5) อัตราการแบ่งพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ตามสูตร แบ่งเป็น 30:30:30:10 6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัว 7) กลุ่มเป้าหมายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือกลุ่มพ่อค้า 8) ประโยชน์ที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีแรงงานเพิ่มขึ้น 9) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินและเงินทุนมาก และ 10) การเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นให้เกษตรกรมีรายได้มากและมีเงินใช้อย่างสุขสบาย

รองลงมาเกษตรกร ร้อยละ 99.3 ตอบได้ถูกต้อง ในประเด็นโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ว่างงานหรือถูกเลิกจ้างให้มีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง เกษตรกร ร้อยละ 95.5 ตอบได้ถูกต้อง ในประเด็นผู้รับผิดชอบโครงการทฤษฎีใหม่ในแผนระยะยาวคือกระทรวงมหาดไทย เกษตรกรร้อยละ 94.8 ตอบได้ถูกต้อง ในประเด็นการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 1 คือการผลิตแบบพึ่งตนเอง นอกจากนั้นเกษตรกร ร้อยละ 4.5 และ 0.7 ตอบได้ถูกต้อง ในประเด็นโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงาน 4 ชั้น และ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาประเทศ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

n=134

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
1. เกษตรตำบล	129 (96.3)	1 (0.7)	4 (0.3)	2.93 (0.351)	มาก
2. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	112 (83.6)	15 (11.2)	7 (5.2)	2.78 (0.525)	มาก
3. เกษตรอำเภอ	93 (71.3)	33 (24.6)	5 (3.7)	2.67 (0.542)	มาก
4. โทรทัศน์	23 (17.2)	4 (79.9)	107 (3.0)	1.85 (0.427)	ปานกลาง
5. ประมงอำเภอ	36 (26.9)	5 (69.4)	95 (3.7)	1.76 (0.504)	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	37 (27.6)	92 (68.7)	5 (3.7)	1.76 (0.504)	ปานกลาง
7. ปศุสัตว์อำเภอ	39 (29.1)	89 (66.4)	6 (4.5)	1.75 (0.526)	ปานกลาง
8. เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ	6 (4.5)	54 (40.3)	74 (55.2)	1.64 (0.567)	น้อย
9. เคนกิจเกษตร	6 (4.5)	57 (42.5)	70 (52.2)	1.64 (0.642)	น้อย
10. วิทยุกระจายเสียง	3 (2.2)	57 (42.5)	74 (55.2)	1.59 (0.536)	น้อย
11. ประสบการณ์ของตนเอง ที่ผ่านมา	6 (4.5)	49 (36.6)	79 (59.0)	1.45 (0.583)	น้อย
12. หอกระจายข่าว	3 (2.2)	20 (14.9)	111 (82.8)	1.19 (0.450)	น้อย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=134

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
13. ภาคเอกชน	3 (3.0)	14 (10.4)	166 (86.6)	1.16 (0.445)	น้อย
14. เพื่อนบ้าน	0 (0.0)	16 (11.9)	118 (88.1)	1.11 (0.325)	น้อย
15. ผู้นำท้องถิ่น	2 (1.5)	11 (8.2)	122 (90.3)	1.11 (0.361)	น้อย
16. สถาบันการศึกษา	2 (1.5)	10 (7.5)	122 (91.0)	1.10 (0.353)	น้อย
17. ญาติพี่น้อง	1 (0.7)	11 (8.2)	122 (91.0)	1.09 (0.311)	น้อย
18. ตำรา	1 (0.7)	5 (3.7)	128 (95.5)	1.05 (0.255)	น้อย
19. วารสาร	1 (0.7)	5 (3.7)	128 (95.5)	1.05 (0.255)	น้อย
20. หนังสือพิมพ์	1 (0.7)	3 (2.2)	130 (97.0)	1.03 (0.226)	น้อย
รวมเฉลี่ย				1.59 (0.201)	น้อย

จากตารางที่ 4.4 แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

เกษตรกรได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับมากจากแหล่งความรู้รวม 3 แหล่ง ได้แก่ เกษตรตำบล เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 2.93 2.78 และ 2.67 ตามลำดับ) รองลงมา เกษตรกรได้รับความรู้ระดับปานกลาง จากแหล่งความรู้รวม 4 แหล่ง ได้แก่ โทรทัศน์ ประมงอำเภอ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน และปศุสัตว์อำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 1.85 1.76 1.76

และ 1.75 ตามลำดับ) นอกจากนั้นเกษตรกรได้รับความรู้ระดับน้อยจากแหล่งความรู้ 13 แหล่ง ได้แก่ เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ เคหกิจเกษตร วิทยุกระจายเสียง ประสบการณ์ของตนเองที่ผ่านมา หอกระจายข่าว ภาคเอกชน เพื่อนบ้าน ผู้นำท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ญาติพี่น้อง ตำรา วารสาร และ หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย = 1.64 1.64 1.59 1.45 1.19 1.16 1.11 1.11 1.10 1.09 1.05 1.05 และ 1.03 ตามลำดับ) โดยในภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 1.59)

ตอนที่ 3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

n=134

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ			\bar{X}	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(S.D.)	
1. การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีงานทำตลอดปี	118 (88.1)	15 (11.2)	1 (0.7)	2.87 (0.356)	มาก
2. เกษตรทฤษฎีใหม่สามารถแก้ปัญหาภัยแล้งได้	117 (87.3)	16 (11.6)	1 (0.7)	2.86 (0.364)	มาก
3. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ใช้พื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ	117 (87.3)	16 (11.6)	1 (0.7)	2.86 (0.364)	มาก
4. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ	110 (82.1)	23 (17.2)	1 (0.1)	2.81 (0.436)	มาก
5. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	05 (78.4)	28 (20.9)	1 (0.7)	2.77 (0.436)	มาก
6. เกษตรทฤษฎีใหม่เน้นใช้แรงงานภายในครัวเรือนโดยไม่พึ่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายนอก	84 (62.7)	49 (36.3)	1 (0.7)	2.61 (0.502)	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n=134

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
7. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน	94 (70.1)	37 (27.6)	3 (2.2)	2.59 (0.514)	มาก
8. เกษตรทฤษฎีใหม่สามารถสร้างรายได้ให้ ร่ำรวยขึ้น	32 (23.9)	101 (75.4)	1 (0.7)	2.23 (0.441)	ปานกลาง
9. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ปัญหาสังคมลดลง	23 (17.2)	110 (82.1)	1 (0.7)	2.16 (0.391)	ปานกลาง
10. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของ ประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น	1 (0.7)	121 (90.3)	12 (9.0)	2.08 (0.301)	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย				2.59 (0.279)	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.59) เมื่อพิจารณาประเด็นที่เกษตรกรมีแรงจูงใจในระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีงานทำตลอดปี (ค่าเฉลี่ย = 2.87) เกษตรทฤษฎีใหม่สามารถแก้ปัญหาภัยแล้งได้ และเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ใช้พื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 2.86 เท่ากัน) เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย = 2.81) เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 2.77) เกษตรทฤษฎีใหม่เน้นใช้แรงงานภายในครัวเรือนโดยไม่พึ่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายนอก (ค่าเฉลี่ย = 2.61) และเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.59) สำหรับประเด็นที่เกษตรกรมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 2.23) เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ปัญหาสังคมลดลง (ค่าเฉลี่ย = 2.16) และเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 2.08)

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. สื่อการประชาสัมพันธ์					
1.1 วิทยูโทรทัศน์	19 (14.2)	104 (77.6)	11 (8.2)	1.94 (0.471)	ปานกลาง
1.2 วิทยูกระจายเสียง	8 (41.8)	56 (52.2)	70 (6.0)	1.64 (0.593)	น้อย
1.3 หอกระจายข่าว	5 (3.7)	21 (15.7)	108 (80.6)	1.29 (0.054)	น้อย
1.4 หนังสือพิมพ์	3 (2.2)	6 (4.5)	125 (93.3)	1.08 (0.356)	น้อย
1.5 เอกสาร/ตำรา	3 (2.2)	4 (3.0)	127 (94.8)	1.07 (0.338)	น้อย
1.6 วารสาร	2 (1.5)	6 (4.5)	126 (94.0)	1.07 (0.315)	น้อย

n = 156

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
2. การมีผู้ชักชวน				1.79 (0.478)	ปานกลาง
2.1 เกษตรตำบล	128 (95.5)	3 (2.2)	3 (2.2)	2.93 (0.328)	มาก
2.2 เกษตรอำเภอ	113 (84.3)	21 (15.7)	0 (0.0)	2.84 (0.364)	มาก
2.3 เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	113 (84.3)	16 (11.9)	5 (3.7)	2.80 (0.482)	มาก
2.4 เกษตรจังหวัด	99 (73.9)	28 (20.9)	7 (5.2)	2.68 (0.537)	มาก
2.5 เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร	28 (20.9)	98 (73.1)	8 (6.0)	18.5 (0.498)	ปานกลาง
2.6 สหกรณ์อำเภอ	34 (25.4)	91 (67.9)	9 (6.7)	1.81 (0.536)	ปานกลาง
2.7 เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	38 (28.4)	88 (65.7)	8 (6.0)	1.77 (0.543)	ปานกลาง
2.8 ปศุสัตว์อำเภอ	35 (26.1)	95 (70.9)	4 (3.0)	1.76 (0.489)	ปานกลาง
2.9 ประมงอำเภอ	35 (26.1)	95 (70.9)	4 (3.0)	1.76 (0.789)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
2.10 เศรษฐกิจเกษตร	5 (38.8)	77 (57.5)	52 (3.7)	1.64 (0.551)	น้อย
2.11 ผู้ใหญ่บ้าน	2 (1.5)	58 (43.3)	74 (55.2)	1.46 (0.529)	น้อย
2.12 กำนัน	3 (2.2)	41 (30.6)	94 (67.2)	1.35 (0.523)	น้อย
2.13 เพื่อนบ้าน	2 (1.5)	37 (27.6)	95 (70.9)	1.30 (0.493)	น้อย
2.14 ญาติพี่น้อง	2 (1.5)	18 (13.4)	114 (85.1)	1.16 (0.410)	น้อย
2.15 ครู/อาจารย์จาก สถาบันการศึกษา	3 (2.2)	33 (11.2)	116 (86.6)	1.15 (0.424)	น้อย
2.16 อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล)	3 (2.2)	8 (6.0)	123 (91.8)	1.10 (0.373)	น้อย
3. ตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ				2.17 (0.402)	ปานกลาง
3.1 ความก้าวหน้าในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการใช้ที่ดิน	2 (1.5)	98 (73.1)	34 (25.4)	2.23 (0.461)	ปานกลาง
3.2 ความมั่นคงในคุณภาพชีวิต	1 (0.7)	106 (79.1)	27 (20.1)	2.19 (0.415)	ปานกลาง
3.3 ความสำเร็จในด้านอาชีพ	2 (1.5)	105 (78.4)	27 (20.1)	2.18 (0.427)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
3.4 ความมั่นคงในอาชีพ	1 (0.7)	107 (79.9)	26 (19.4)	2.18 (0.409)	ปานกลาง
3.5 ความมั่นคงในด้านรายได้	2 (1.5)	107 (79.9)	25 (18.7)	2.17 (0.416)	ปานกลาง
3.6 ความก้าวหน้าในด้านรายได้	1 (0.7)	108 (80.6)	25 (18.7)	2.17 (0.403)	ปานกลาง
3.7 การลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ	3.71 (0.7)	114 (85.1)	19 (14.2)	2.13 (0.363)	ปานกลาง
3.8 ความสันติสุขในครอบครัว	1 (0.7)	119 (88.8)	14 (10.4)	2.09 (0.321)	ปานกลาง
4. ความพร้อมของเกษตรกรเอง				2.70 (0.402)	มาก
4.1 มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	133 (99.3)	1 (0.7)	0 (0.0)	2.99 (0.086)	มาก
4.2 มีแรงงานในภาคเกษตร	125 (93.3)	9 (6.7)	0 (0.0)	2.93 (0.251)	มาก
4.3 มีแหล่งน้ำ	123 (91.8)	9 (6.7)	2 (1.5)	2.90 (0.344)	มาก
4.4 มีความรู้และได้รับการศึกษา	108 (80.6)	26 (19.4)	0 (0.0)	2.90 (0.396)	มาก
4.5 มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ	42 (31.3)	92 (68.7)	0 (0.0)	2.26 (0.465)	ปานกลาง
4.6 มีประสบการณ์เดิม	42 (31.3)	85 (63.4)	7 (5.2)	2.26 (0.523)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
5. ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการ เป็นสมาชิกของโครงการ				2.83 (0.234)	มาก
5.1 การได้รับการสนับสนุนปัจจัย การผลิต เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท	134 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.00 (0.000)	มาก
5.2 ความยั่งยืนและความมั่นคงใน ด้านอาชีพ	132 (91.8)	2 (1.5)	0 (0.0)	2.98 (0.121)	มาก
5.3 ความมั่นคงในฐานะความ เป็นอยู่	132 (98.5)	2 (1.5)	0 (0.0)	2.98 (0.121)	มาก
5.4 ความมั่นคงในด้านรายได้	123 (91.8)	9 (6.7)	2 (1.5)	2.90 (0.344)	มาก
5.5 ความมั่นคงในด้านการตลาด	105 (78.4)	29 (21.6)	0 (0.0)	2.78 (0.43)	มาก
5.6 การได้รับการสนับสนุนสระน้ำ บางส่วนหรือสระน้ำเต็มรูปแบบ	93 (69.4)	41 (30.6)	0 (0.0)	2.69 (0.462)	มาก
5.7 ความมั่นคงในด้านเครือข่าย	43 (32.1)	91 (67.9)	0 (0.0)	2.32 (0.468)	ปานกลาง
6. ลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่				2.835 (0.370)	มาก
6.1 ประโยชน์ของโครงการคือสร้าง เครือข่ายเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎี ใหม่ในการถ่ายทอดความรู้	116 (86.6)	18 (13.4)	0 (0.0)	2.86 (0.342)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
6.2 แนวทางการดำเนินโครงการคือ กลุ่มเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ในท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้	115 (85.8)	19 (14.2)	0 (0.0)	2.85 (0.350)	มาก
6.3 ปรัชญาของโครงการคือเป็น แปลงสาธิตและทดลอง	110 (82.8)	24 (17.9)	0 (0.0)	2.82 (0.384)	มาก
6.4 หลักการของโครงการคือ สามารถบริหารทรัพยากรในฟาร์มให้ ได้ประโยชน์สูงสุด	111 (82.1)	23 (17.2)	0 (0.0)	2.82 (0.378)	มาก
6.5 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตโดยสามารถพัฒนา ความรู้ด้านการวางแผนการผลิต	108 (80.6)	26 (19.4)	0 (0.0)	2.80 (0.396)	มาก
7. แรงบันดาลใจ				2.514 (0.469)	มาก
7.1 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็น โครงการพระราชดำริ	116 (86.6)	18 (13.4)	0 (0.0)	2.86 (0.342)	มาก
7.2 ความเลื่อมใสศรัทธาต่อโครงการ	77 (57.5)	57 (42.5)	0 (0.0)	2.57 (0.496)	มาก
7.3 เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ	77 (57.5)	57 (42.5)	0 (0.0)	2.42 (0.496)	มาก
7.4 เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมี ส่วนร่วมในการวางแผน	79 (59.0)	55 (41.0)	0 (0.0)	2.14 (0.493)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
7.5 เป็นโครงการที่ชัดเจนในการ แก้ไขปัญหาความยากจน	56 (58.2)	78 (41.2)	0 (0.0)	2.41 (0.495)	มาก
7.6 เป็นโครงการที่มีความเสี่ยงน้อย	53 (60.4)	81 (39.6)	0 (0.0)	2.39 (0.490)	มาก
8. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่จาก โครงการ				2.19 (0.376)	ปานกลาง
8.1 การใช้พื้นที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ	0 (0.0)	93 (63.4)	41 (30.6)	2.30 (0.462)	ปานกลาง
8.2 ความสะดวกในการเก็บผลผลิต	0 (0.0)	98 (73.1)	36 (26.9)	2.26 (0.444)	ปานกลาง
8.3 การใช้พื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน	0 (0.0)	102 (76.1)	32 (23.9)	2.33 (0.427)	ปานกลาง
8.4 การง่ายต่อการรักษา	0 (0.0)	121 (90.3)	13 (9.7)	2.09 (0.297)	ปานกลาง
8.5 การสะดวกในการสัญจร	0 (0.0)	125 (93.3)	9 (6.7)	2.06 (0.251)	ปานกลาง
9. ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ				2.47 (0.409)	มาก
9.1 มีน้ำใช้ในฤดูแล้งและมีงานทำ ทุกฤดูกาล	114 (85.1)	20 (14.9)	0 (0.0)	2.85 (0.357)	มาก
9.2 มีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง	89 (66.4)	45 (33.6)	0 (0.0)	2.66 (0.474)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156

ปัจจัย	ระดับการตัดสินใจ			\bar{X} S.D.	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
9.3 ลดภาระหนี้สิน	88 (65.7)	46 (34.3)	0 (0.0)	2.65 (0.476)	มาก
9.4 ลดความเสี่ยง	76 (56.7)	58 (43.3)	0 (0.0)	2.65 (0.497)	มาก
9.5 มีเงินออม	85 (63.4)	49 (36.6)	0 (0.0)	2.63 (0.483)	มาก
9.6 ความมั่นคงด้านอาหาร	77 (57.5)	56 (41.8)	1 (0.7)	2.41 (0.508)	มาก
9.7 มีความพอเพียงและพึ่งตนเอง	83 (61.9)	49 (36.6)	2 (1.5)	2.35 (0.509)	มาก
9.8 เพิ่มความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ และรายได้	0 (0.0)	121 (90.3)	13 (9.7)	2.09 (0.297)	ปานกลาง
9.9 ความอบอุ่นในครอบครัว	0 (0.0)	122 (91.0)	12 (9.0)	2.08 (0.286)	ปานกลาง
9.10 บุตร/ธิดามีโอกาสศึกษาต่อ	1 (0.7)	124 (92.5)	9 (6.7)	2.05 (0.267)	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย				2.25 (0.509)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.25) เมื่อพิจารณารายละเอียดปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจในแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

1. **สื่อการประชาสัมพันธ์** เกษตรกรเห็นว่าสื่อการประชาสัมพันธ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการในระดับปานกลาง คือ วิทยุโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย = 1.94) และระดับน้อยรวม 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย = 1.64) หอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 1.23)

หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย = 1.08) เอกสาร/ตำรา (ค่าเฉลี่ย = 1.07) และวารสาร (ค่าเฉลี่ย = 1.07) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสื่อประชาสัมพันธ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 1.34)

2. การมีผู้ชักชวน เกษตรกรเห็นว่าการมีผู้ชักชวนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการในระดับมาก รวม 4 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เกษตรตำบล (ค่าเฉลี่ย = 2.93) เกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 2.84) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด (ค่าเฉลี่ย = 2.80) และเกษตรจังหวัด (ค่าเฉลี่ย = 2.68) ระดับปานกลางรวม 5 ประเด็น เรียงลำดับ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 1.85) สหกรณ์อำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 1.81) เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน (ค่าเฉลี่ย = 1.77) ปลัดตำบลอำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 1.76) และประมงอำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 1.76) และระดับน้อยรวม 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เภสัชกร (ค่าเฉลี่ย = 1.64) ผู้ใหญ่บ้าน (ค่าเฉลี่ย = 1.46) กำนัน (ค่าเฉลี่ย = 1.35) เพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย = 1.30) ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย = 1.16) ครู/อาจารย์จากสถาบันการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 1.15) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ค่าเฉลี่ย = 1.10) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการมีผู้ชักชวนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.79)

3. ตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรเห็นว่าตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง รวม 8 ประเด็นเรียงลำดับ ดังนี้ ความก้าวหน้าในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการใช้ที่ดิน (ค่าเฉลี่ย = 2.23) ความมั่นคงในคุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 2.19) ความสำเร็จในด้านอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 2.18) ความมั่นคงในอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 2.18) ความมั่นคงในด้านรายได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.17) ความก้าวหน้าในด้านรายได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.17) การลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 2.13) และความสันติสุขในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 2.09) เมื่อพิจารณาตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.17)

4. ความพร้อมของเกษตรกรเอง เกษตรกรเห็นว่าความพร้อมของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการในระดับมาก รวม 4 ประเด็น เรียงลำดับ ดังนี้ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 2.99) มีแรงงานในภาคเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 2.93) มีแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย = 2.90) มีความรู้และได้รับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.90) และระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น ดังนี้ มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ (ค่าเฉลี่ย = 2.26) และมีประสบการณ์เดิม (ค่าเฉลี่ย = 2.26) เมื่อพิจารณาความพร้อมของเกษตรกรเองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.70)

5. ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ เกษตรกรเห็นว่าความคาดหวังต่อการเป็นสมาชิกของโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการในระดับมาก รวม 6 ประเด็น เรียงลำดับ ดังนี้ การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท

(ค่าเฉลี่ย = 3.00) ความยั่งยืนและความมั่นคงในด้านอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 2.98) ความมั่นคงในฐานะความเป็นอยู่ (ค่าเฉลี่ย = 2.98) ความมั่นคงในด้านรายได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.90) ความมั่นคงในการตลาด (ค่าเฉลี่ย = 2.78) และการได้รับการสนับสนุนสระน้ำบางส่วนหรือสระน้ำเต็มรูปแบบ (ค่าเฉลี่ย = 2.69) และระดับปานกลาง มี 1 ประเด็น คือ ความมั่นคงในด้านเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย = 2.32) เมื่อพิจารณาความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเข้าเป็นสมาชิกของโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.83)

6. ลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรเห็นว่าลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมาก รวม 5 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้ ประโยชน์ของโครงการคือการสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในการถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.86) แนวทางการดำเนินโครงการคือกลุ่มเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.85) ปรัชญาของโครงการคือเป็นแปลงสาธิตและทดลอง (ค่าเฉลี่ย = 2.82) หลักการของโครงการคือสามารถบริหารทรัพยากรในฟาร์มให้ได้ประโยชน์สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.82) และวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยสามารถพัฒนาความรู้ด้านการวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย = 2.80) เมื่อพิจารณาลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.83)

7. แรงบันดาลใจ เกษตรกรเห็นว่าแรงบันดาลใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมาก รวม 6 ประเด็น เรียงลำดับ ดังนี้ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นโครงการพระราชดำริ (ค่าเฉลี่ย = 2.86) ความเลื่อมใสศรัทธาคือโครงการ (ค่าเฉลี่ย = 2.57) เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 2.42) เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 2.41) เป็นโครงการที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาความยากจน (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และเป็นโครงการที่มีความเสี่ยงน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.39) เมื่อพิจารณาแรงบันดาลใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.51)

8. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากโครงการ เกษตรกรเห็นว่าการใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง รวม 5 ประเด็น เรียงลำดับ ดังนี้ การใช้พื้นที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 2.30) ความสะดวกในการเก็บผลผลิต (ค่าเฉลี่ย = 2.26) การใช้พื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย = 2.23) การง่ายต่อการรักษา (ค่าเฉลี่ย = 2.09) และการสะดวกในการสัญจร (ค่าเฉลี่ย = 2.06) เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.19)

9. ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ เกษตรกรเห็นว่าผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมาก รวม 7 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้ มีน้ำใช้ในฤดูแล้งและมีงานทำทุกฤดูกาล

(ค่าเฉลี่ย = 2.85) มีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 2.66) ลดภาระหนี้สิน (ค่าเฉลี่ย = 2.65) ลดความเสี่ยง (ค่าเฉลี่ย = 2.65) มีเงินออม (ค่าเฉลี่ย = 2.63) ความมั่นคงด้านอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และมีความพอเพียงและพึ่งตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 2.35) และระดับปานกลางรวม 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เพิ่มความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและรายได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.09) ความอบอุ่นในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 2.08) และบุตร/ธิดามีโอกาสศึกษาต่อ (ค่าเฉลี่ย = 2.05) เมื่อพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.47)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของ
เกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ดังตารางที่ 4.7 ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ลักษณะของปัญหา	ระดับของปัญหา			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ด้านการผลิต				1.36 (0.564)	น้อย
1.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	16 (11.9)	48 (35.8)	70 (52.2)	1.59 (0.694)	น้อย
1.2 โรคและแมลงระบาด	3 (2.2)	60 (44.8)	71 (53.0)	1.49 (0.544)	น้อย
1.3 อื่นๆ (ขาดพันธุ์พืช,พันธุ์สัตว์)	2 (1.5)	36 (26.9)	96 (71.6)	1.29 (0.490)	น้อย
1.4 ขาดแคลนแหล่งน้ำ	15 (11.2)	8 (6.0)	111 (82.8)	1.28 (0.559)	น้อย
1.5 ขาดพื้นที่ประกอบการเกษตร	4 (3.0)	12 (9.0)	118 (88.1)	1.14 (0.433)	น้อย

n=134

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n=134

ลักษณะของปัญหา	ระดับของปัญหา			\bar{X}	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	(S.D.)	
2. ด้านการตลาดและราคาผลผลิต				1.82	ปานกลาง
				(0.552)	
2.1 แหล่งรับซื้อผลผลิตไม่แน่นอน	23	81	30	2.05	ปานกลาง
	(17.2)	(60.4)	(22.4)	(0.629)	
2.2 ขาดตลาดรับซื้อในท้องถิ่น	17	96	21	2.02	ปานกลาง
	(12.7)	(71.6)	(15.7)	(0.533)	
2.3 ผลผลิตมีราคาต่ำและไม่แน่นอน	24	95	15	1.93	ปานกลาง
	(17.9)	(70.9)	(11.2)	(0.537)	
2.4 อื่นๆ(ผลผลิตไม่ค่อยสวยงาม)	4	28	102	1.26	น้อย
	(3.0)	(20.9)	(76.1)	(0.508)	
3. ด้านการสร้างเครือข่าย				2.08	มาก
				(0.591)	
3.1 ขาดการสนับสนุนการตั้งกลุ่ม	100	30	4	2.71	มาก
เครือข่ายสมาชิกเกษตรกรทฤษฎีใหม่	(74.6)	(22.4)	(3.0)	(0.514)	
3.2 ไม่มีการร่วมกิจกรรม	53	57	24	2.21	ปานกลาง
	(39.6)	(42.5)	(17.9)	(0.729)	
3.3 อื่นๆ (ไม่มีคำตอบแทน)	4	36	94	1.32	น้อย
	(3.0)	(26.9)	(70.1)	(0.531)	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n=134

ลักษณะของปัญหา	ระดับของปัญหา			\bar{X} (S.D.)	ความหมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
4. ด้านเจ้าหน้าที่				1.95 (0.458)	ปานกลาง
4.1 ขาดการเชื่อมฟาร์มให้คำปรึกษา อย่างต่อเนื่อง	125 (93.3)	4 (3.0)	5 (3.7)	2.89 (0.411)	มาก
4.2 เจ้าหน้าที่ย้ายไปปฏิบัติงานนอกพื้นที่	36 (26.9)	88 (65.7)	10 (7.5)	1.80 (0.554)	ปานกลาง
4.3 อื่นๆ (เจ้าหน้าที่ไม่อยู่พื้นที่ที่ ตนเองรับผิดชอบ)	2 (1.5)	18 (13.4)	114 (85.1)	1.16 (0.410)	น้อย
5. ด้านเกษตรกร				1.26 (0.452)	น้อย
5.1 ขาดเงินทุน	125 (93.3)	5 (3.7)	4 (3.0)	2.90 (0.385)	มาก
5.2 ขาดความรู้และเทคนิค	8 (6.0)	74 (55.2)	52 (38.8)	1.67 (0.496)	ปานกลาง
5.3 อื่นๆ (ไม่พร้อมและเสียชีวิต)	2 (1.5)	38 (28.4)	94 (70.1)	1.31 (0.496)	น้อย
5.4 ไม่มีการนำไปปฏิบัติหลังจากที่ เข้าร่วม โครงการเกษตรกรทฤษฎีใหม่	4 (3.0)	0 (0.0)	130 (97.0)	1.05 (0.341)	น้อย
รวมเฉลี่ย				1.74 (0.291)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่รวม 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาในด้านการผลิต ด้านการตลาดและราคาผลผลิต ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านเกษตรกร มีรายละเอียดดังนี้

1. **ด้านการผลิต** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย= 1.36) โดยมีประเด็นย่อยของปัญหาระดับน้อย 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย = 1.59) โรคและแมลงระบาด (ค่าเฉลี่ย = 1.49) ขาดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย = 1.29) ขาดแคลนแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย = 1.28) และขาดพื้นที่ประกอบการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 1.14)

2. **ด้านการตลาดและราคาผลผลิต** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดและราคาผลผลิตในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.82) โดยมีประเด็นย่อยของปัญหาระดับปานกลาง 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ แหล่งรับซื้อผลผลิตไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย = 2.05) ขาดตลาดรับซื้อในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 2.02) และผลผลิตมีราคาต่ำและไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย = 1.93) และปัญหาระดับน้อยคือผลผลิตไม่ค่อยสวยงาม (ค่าเฉลี่ย = 1.26)

3. **ด้านการสร้างเครือข่าย** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.08) โดยมีประเด็นย่อยของปัญหาระดับมาก คือ ขาดการสนับสนุนการตั้งกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเกษตรทฤษฎีใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 2.71) ปัญหาระดับปานกลาง คือ ไม่มีการร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 2.21) และปัญหาระดับน้อย คือ ไม่มีค่าตอบแทน (ค่าเฉลี่ย = 1.32)

4. **ด้านเจ้าหน้าที่** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.95) โดยมีประเด็นย่อยของปัญหาระดับมาก คือ ขาดการเยี่ยมฟาร์มให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 2.89) ปัญหาระดับปานกลาง คือ เจ้าหน้าที่ย้ายไปปฏิบัติงานนอกพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย = 1.80) และปัญหาระดับน้อย คือ เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในพื้นที่ตนเองรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 1.16)

5. **ด้านเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านเกษตรกรในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย=1.26) โดยมีประเด็นย่อยของปัญหาระดับมาก คือ ขาดเงินทุน (ค่าเฉลี่ย = 2.90) ปัญหาระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้และเทคนิค (ค่าเฉลี่ย = 1.67) และปัญหาระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ไม่พร้อมและเสียชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 1.31) และไม่มีการนำไปปฏิบัติหลังจากที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 1.05)

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

n=134

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการผลิต		
- ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	76	56.7
- สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ปลา พันธุ์สัตว์	83	62.6
ด้านการตลาด		
- จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน	75	55.2
ด้านการสร้างเครือข่าย		
- จัดศึกษาดูงานในพื้นที่ที่มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และแลกเปลี่ยนความรู้	68	50.7
ด้านเจ้าหน้าที่		
- ควรเข้าไปติดตามและเยี่ยมสมาชิกที่เข้าโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง	80	59.7
ด้านเกษตรกร		
- ควรสนับสนุนเงินทุน	99	73.8
- หาแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำ	89	66.4

จากตารางที่ 4.8 พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ร้อยละ 73.8 เสนอว่า ควรสนับสนุนเงินทุน รองลงมา ร้อยละ 66.4 เสนอให้จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 62.6 เสนอให้สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ปลาและพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 59.7 เสนอว่าควรเข้าไปติดตามและเยี่ยมสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 56.7 เสนอว่าควรปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ร้อยละ 55.2 เสนอว่าควรจัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน และร้อยละ 50.7 เสนอว่าควรจัดศึกษาดูงานในพื้นที่ที่มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น โดยสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1.1.2 เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1.1.3 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1.1.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ปี 2541 และ ปี 2542 ทั้งหมด 25 อำเภอ จำนวน 537 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 อำเภอ 134 ราย โดยสุ่มตามบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 ตอน ซึ่งคำถามเป็นแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลของการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.37 ปี ทั้งหมดมีสถานภาพสมรสแล้ว ส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.95 คน

1.3.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีอาชีพหลักทำนา อาชีพรองทำไร่ จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร เฉลี่ย 3.75 คน มีประสบการณ์ การเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 3.81 ปี ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.21 ไร่ รายได้ต่อปีก่อนเข้าร่วม โครงการแบ่งเป็นรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย 25,750.28 บาท และรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 16,314.90 บาท รายจ่ายต่อปีก่อนเข้าร่วมโครงการ แบ่งเป็นรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,011.55 บาท และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 20,981.45 บาท รายได้ต่อปีในปีเข้าร่วม โครงการแบ่งเป็นรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 27,641.92 บาท และรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 19,675.52 บาท รายจ่ายต่อปีในปีเข้าร่วมโครงการแบ่งเป็นรายจ่ายในภาคการเกษตร เฉลี่ย 23,002.61 บาท และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 17,109.52 บาท เกษตรกรร้อยละ 99.3 มีหนี้สิน ทั้งหมดจะกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือ กองทุน หมู่บ้าน

1.3.3 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้ในการตอบคำถาม **ได้ถูกต้อง** 10 ข้อ ได้แก่ 1) เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นระบบ เกษตรตามแนวพระราชดำริ 2) เกษตรทฤษฎีใหม่เกิดจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 3) หลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่มีที่กักน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด 4) การแบ่ง พื้นที่ดินตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งเป็น 4 ส่วน 5) อัตราการแบ่งพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ตาม สูตรแบ่งเป็น 30:30:30:10 6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ ในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัว 7) กลุ่มเป้าหมายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือกลุ่มพ่อค้า 8) ประโยชน์ที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีแรงงานเพิ่มขึ้น 9) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เน้นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินและเงินทุนมาก และ 10) การเกษตรทฤษฎีใหม่ เน้นให้เกษตรกรมีรายได้มากและมีเงินใช้อย่างสุขสบาย

1.3.4 แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของ เกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ระดับมากจากแหล่งความรู้ 3 แหล่ง ได้แก่ เกษตร ตำบล เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเกษตรอำเภอ ระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ 4 แหล่ง ได้แก่ โทรทัศน์ ประมงอำเภอ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน และปศุสัตว์อำเภอ และระดับน้อยจากแหล่งความรู้ 13 แหล่ง ได้แก่ เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ เคนกิงเกษตร วิทยุกระจายเสียง ประสบการณ์ของ

ตนเองที่ผ่านมา หอกระจายข่าว ภาคเอกชน เพื่อนบ้าน ผู้นำท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ญาติพี่น้อง ตำรา วารสาร และหนังสือพิมพ์

1.3.5 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีแรงจูงใจที่เห็นด้วยในระดับมากต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่รวม 7 ประเด็น ได้แก่ ทำให้มีงานทำตลอดทั้งปี สามารถลดปัญหาภัยแล้งได้ ทำให้ใช้พื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เน้นใช้แรงงานในครัวเรือนโดยไม่พึ่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายนอก และทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน แรงจูงใจระดับปานกลางรวม 3 ประเด็น ได้แก่ สามารถสร้างรายได้ให้รายวัยขึ้น ทำให้ปัญหาสังคมลดลง และทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น

1.3.6 ปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยสนับสนุนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ ความพร้อมของเกษตรกรเอง ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ ลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ

สำหรับปัจจัยย่อยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระดับมาก มีดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการมีผู้ชักชวน ได้แก่ เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเกษตรจังหวัด
- 2) ด้านความพร้อมของเกษตรกรเอง ได้แก่ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีแรงงานในภาคการเกษตร มีแหล่งน้ำ และมีความรู้และได้รับการศึกษา
- 3) ด้านความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท ความยั่งยืนและความมั่นคงในด้านอาชีพ ความมั่นคงในฐานะความเป็นอยู่ ความมั่นคงในด้านรายได้ ความมั่นคงในการตลาด และการได้รับการสนับสนุนสระน้ำบางส่วนหรือสระน้ำเต็มรูปแบบ
- 4) ด้านลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่ ประโยชน์ของโครงการคือ สร้างเครือข่ายเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้ แนวทางการดำเนินโครงการคือ กลุ่มเกษตรกรสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้ ปรัชญาของโครงการคือ เป็นแปลงสาธิตและทดลอง หลักการของโครงการคือสามารถบริหารทรัพยากรในฟาร์มให้ได้ประโยชน์สูงสุด และวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยสามารถพัฒนาความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาการผลิต

5) ด้านแรงบันดาลใจ ได้แก่ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นโครงการพระราชดำริ ความเลื่อมใสศรัทธาต่อโครงการ เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นโครงการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาความยากจน และเป็นโครงการที่มีความเสี่ยงน้อย

6) ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ ได้แก่ มีน้ำใช้ในฤดูแล้งและมีงานทำทุกฤดูกาล มีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ลดภาระหนี้สิน ลดความเสี่ยง มีเงินออม ความมั่นคงในด้านอาหาร และมีความพอเพียงและพึ่งตนเอง

1.3.7 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร พบว่า ปัญหาระดับมาก ได้แก่ เกษตรกรขาดเงินทุน เจ้าหน้าที่ขาดการเยี่ยมพำรมให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง และขาดการสนับสนุนการตั้งกลุ่มเครือข่ายของสมาชิกเกษตรทฤษฎีใหม่ในการสร้างเครือข่าย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีดังนี้ ควรสนับสนุนเงินทุน พันธุ์พืช พันธุ์ปลาและพันธุ์สัตว์ จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ติดตามและเยี่ยมเยียนสมาชิกอย่างต่อเนื่อง จัดศึกษาดูงานในพื้นที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.1.1 สภาพทางสังคม เกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.37 ปี มีสถานภาพสมรส เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ อาชีพเดิมส่วนใหญ่ทำนา รองลงมาทำไร่ รับจ้าง ทำสวน ทำเกษตรผสมผสาน และประมง จากสภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้อง กับ ศิวะ ตะเคียนศก (2544:63) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ รายงานข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ ดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับชั้นป.4/ป.6 สมรส แล้วเดิมมีอาชีพทำนา มีแรงงานน้อยกว่า 3 คน และสอดคล้องกับ ชลัษฏ์รัตน์ เพชรรัตน์ (2545:185) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ

เข้าร่วมโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รายงานว่า เกษตรกร 3 ใน 4 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.66 ปี สมรสแล้ว และมีอาชีพทำนาเป็นหลัก

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่จังหวัดขอนแก่น มีรายได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาคการเกษตร จำนวน 25,750.28 และ 27,641.92 บาท ตามลำดับ รวมถึงนอกภาคการเกษตรจำนวน 16,314.90 และ 19,675.52 บาท ตามลำดับ นั่นคือเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วประมาณปีละ 2,000 - 3,000 บาท นอกจากนั้นรายจ่ายก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการในภาคการเกษตร จำนวน 28,011.55 และ 23,002.61 บาท ตามลำดับ รวมถึงนอกภาคการเกษตร 20,981.45 และ 17,109.52 บาท ตามลำดับ นั่นคือเกษตรกร มีรายจ่ายลดลงหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วประมาณปีละ 4,000- 5,000 บาท นั้นหมายความว่า การเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีรายจ่ายลดลง

2.2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

2.2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 10 ประเด็น จากคำถามทั้งหมด 15 ประเด็น และเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 90 ตอบคำถามได้ถูกต้องใน 3 ประเด็น ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ จะได้รับการอบรมความรู้ในหลักการและปรัชญาของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ ดังนั้นเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจึงมีความรู้ความเข้าใจและสามารถที่ตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง สำหรับประเด็นความรู้ที่เกษตรกรเพียงร้อยละ 4.5 และ 0.7 ตอบได้ถูกต้อง ได้แก่ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงาน 4 ขั้น และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นนี้เป็นตัวลงหรือไม่ถูกตามหลักการของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ นั่นคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยังไม่เข้าใจในเรื่องขั้นตอนการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2.2 แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับมาก ได้แก่ เกษตรตำบล เกษตรและสหกรณ์จังหวัดและ เกษตรอำเภอ ระดับปานกลาง ได้แก่ โทรทัศน์ ประมงอำเภอ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินและปศุสัตว์อำเภอ สอดคล้องกับ สิ้นพันธุ์พินิจ (2544:95) วิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกร รายย่อย ซึ่งรายงานว่าแหล่งความรู้ที่สำคัญของเกษตรกร คือ พ่อ แม่ หรือบรรพบุรุษ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การที่แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับมาก คือ เกษตรตำบล เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบอยู่ในตำบลในพื้นที่ที่เกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนงานแก่เกษตรกร ผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่และการให้งบประมาณ ระดับปานกลาง คือ ประมงอำเภอผู้ทำหน้าที่ ฝึกอบรมการเลี้ยงสัตว์น้ำและให้พันธุ์สัตว์น้ำแก่เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เจ้าหน้าที่พัฒนา ที่ดินจะส่งเสริมให้ความรู้ในด้านการปรับปรุงดินในพื้นที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และปลูสัตว์น้ำอำเภอ ทำหน้าที่ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก เช่น สุกร การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โค พร้อมทั้ง การบำรุงดูแลรักษาโรคสัตว์ สำหรับโทรทัศน์เป็นแหล่งหนึ่งที่เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับ ปานกลาง เนื่องจากในช่วงปี 2541- 2542 มีการเผยแพร่โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ทางสื่อโทรทัศน์ เป็นอย่างมาก เพื่อแก้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น ประกอบกับเกษตรกรได้เห็นทั้งภาพและ ได้ยินเสียงทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจไปด้วย

2.3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในภาพรวม

ระดับมากและจากการศึกษารายละเอียด พบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวย ทำให้ปัญหาสังคมลดลง และทำให้ระบบ เศรษฐกิจของประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ ตามหลักการและ ปรัชญาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่จะเน้นในเรื่องการพึ่งตนเอง พออยู่พอกิน ถ้าเหลือจึงจะขายหรือ จำหน่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังไม่อดอยาก ซึ่งมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การผลิต ขั้นที่ 2 การรวมพลังในรูปแบบกลุ่ม หรือสหกรณ์ และขั้นที่ 3 การร่วมมือกับแหล่งเงินทุน

2.4 การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดการตัดสินใจแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

1) *สื่อการประชาสัมพันธ์* เกษตรกรเห็นว่าสื่อการประชาสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระดับปานกลาง คือวิทยุโทรทัศน์ ระดับน้อย คือ วิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ เอกสาร/ตำรา และวารสาร ตามลำดับ นั่นคือ สื่อการประชาสัมพันธ์มี ส่วนสนับสนุนหรืออิทธิพลน้อยต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ดังนั้นการตระหนักถึงการพัฒนากการใช้สื่อการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2) *การมีผู้ชักชวน* เกษตรกรเห็นว่าผู้ชักชวนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการระดับมาก รวม 4 ประเด็น คือ เกษตรตำบล เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรอำเภอและ เกษตรจังหวัด ระดับปานกลางรวม 5 ประเด็น คือ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สหกรณ์อำเภอ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน ปลูสัตว์น้ำอำเภอ และประมงอำเภอ ระดับน้อยรวม 7 ประเด็น ดังนี้ เคนกิจเกษตร ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง ครู/อาจารย์จาก สถาบันการศึกษา และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สอดคล้องกับ ชลย์รัตน์ เพชรรัตน์(2545: 163) กล่าวว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทในการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้

เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ดำเนินการและใกล้ชิดกับเกษตรกรเป็นอย่างดี จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการตัดสินใจของเกษตรกร

3) ตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วม โครงการ เกษตรกรเห็นว่าตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการระดับปานกลาง รวม 8 ประเด็น ดังนี้ ความก้าวหน้าในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ความมั่นคงในคุณภาพชีวิต ความสำเร็จในด้านอาชีพ ความมั่นคงในด้านอาชีพ ความมั่นคงในด้านรายได้ ความก้าวหน้าในด้านรายได้ การลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ และความสันติสุขในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ สิบ พันธุ์พินิจ (2544: 66) กล่าวว่า การศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบความสำเร็จ เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกษตรกร ประกอบอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า บุคคลตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการที่ประสบความสำเร็จนั้นมิได้ประสบความสำเร็จแต่เพียงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน และจากความสำเร็จในด้านรายได้ ความสำเร็จในด้านครอบครัวโดยอยู่พร้อมเพรียงกัน ทำให้เกิดสันติสุขในครอบครัว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอีกด้วย

4) ความพร้อมของเกษตรกร เกษตรกรเห็นว่าความพร้อมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระดับมาก คือ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ นิสุดา ทองคำพันธ์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี พบว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ คือเกษตรกรต้องมีพื้นที่ทำการเกษตรอย่างน้อยประมาณ 15 ไร่ พร้อมทั้งมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ถือครองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 15.21 ไร่

5) ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของ โครงการ เกษตรกรเห็นว่าความคาดหวังที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ระดับมาก รวม 6 ประเด็นดังนี้ การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ความยั่งยืนและความมั่นคงในด้านอาชีพ ความมั่นคงในฐานะความเป็นอยู่ ความมั่นคงในด้านรายได้ ความมั่นคงในด้านการตลาด และการได้รับการสนับสนุน सरน้ำบางส่วนหรือ सरน้ำเต็มรูปแบบ และระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือความมั่นคงในด้านเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ชลย์รัตน์ เพชรรัตน์ (2545: 115) กล่าวว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ต้องการให้ช่วยเหลือทางด้านปัจจัยการผลิต ด้านการตลาด เนื่องจากตลาดรับซื้อไม่แน่นอน

6) ลักษณะ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรเห็นว่าลักษณะ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ระดับมาก รวม 5 ประเด็นคือ ประโยชน์ของโครงการคือการสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในการถ่ายทอดความรู้ แนว

ทางการดำเนิน โครงการคือกลุ่มเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้ ปรัชญาของ โครงการคือเป็นแปลงสาธิตและทดลอง หลักการของ โครงการคือสามารถบริหารทรัพยากรในฟาร์มให้ได้ประโยชน์สูงสุด และ วัตถุประสงค์ของ โครงการเพื่อให้ผู้เข้าร่วม โครงการสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยสามารถพัฒนา ความรู้ด้านการวางแผนการผลิต สอดคล้องกับ ชลัยรัตน์ เพชรรัตน์ (2545:101) พบว่า เกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่จะมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของ โครงการได้มากกว่าเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการเนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการอบรม

7) **แรงบันดาลใจ** เกษตรกรเห็นว่าแรงบันดาลใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ระดับมาก รวม 6 ประเด็น ดังนี้ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นโครงการพระราชดำริ ความเลื่อมใสศรัทธาต่อโครงการ เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นโครงการที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นโครงการที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาความยากจน และเป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีความเสี่ยงน้อย สอดคล้องกับ สิ้น พันธุ์พินิจ (2544:82) กล่าวว่า ความพอเพียงด้านสังคม มีความพอเพียงที่แตกต่างกันเรื่องความรู้สึก ความภูมิใจในตนเอง การมีศักดิ์ศรี การเคารพตนเองและผู้อื่น และการได้รับการยกย่องนับถือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ มีคะแนนในระดับมากและคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรที่ทำอาชีพเกษตรผสมผสาน อาจเป็นเพราะมีความเลื่อมใสศรัทธาในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระราชทานแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พนาภาศ ศรีวรรณกุล (2543:59) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจทำการเกษตรผสมผสานของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รายงานว่า เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรผสมผสานโดยเห็นด้วยในระดับมาก จะเห็นได้ว่าแรงบันดาลใจที่เกิดจากความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด

8) **การใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากโครงการ** เกษตรกรเห็นว่าการใช้ประโยชน์ของโครงการที่มีอิทธิพลต่อเข้าร่วมโครงการการตัดสินใจระดับปานกลาง รวม 5 ประเด็น ดังนี้ การใช้พื้นที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ความสะดวกในการเก็บผลผลิต การใช้พื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน การง่ายต่อการรักษา และการสะดวกในการสัญจร ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวะ ตะเคียนศก (2544:52) พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความรู้เกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ว่าการแบ่งพื้นที่ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 30:30:30:10 เป็นสระน้ำ ปลูกข้าว ปลูกไม้ผลหรือพืชไร่ และที่อยู่

9) **ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ** เกษตรกรเห็นว่าผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระดับมาก รวม 7 ประเด็น ดังนี้ มีน้ำใช้ในฤดูแล้งและมีงานทำทุก

ฤดูกาล มีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ลดภาระหนี้สิน ลดความเสี่ยง มีเงินออม ความมั่นคงในด้านอาหาร และมีความพอเพียงและพึ่งตนเอง และระดับปานกลาง รวม 3 ประเด็น ดังนี้ เพิ่มความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและรายได้ ความอบอุ่นในครอบครัว และบุตร/ธิดามีโอกาสศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับ สิบ พันธุ์พินิจ (2544:73) ศึกษาความพอเพียงของเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เกษตรกรมีความพอเพียงด้านสังคมระดับมาก มีความสัมพันธ์อันดีและความสามัคคีกันของครอบครัว รวมทั้งการพึ่งตนเอง

3. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพิจารณาศักยภาพและความเหมาะสมของเกษตรกรก่อนที่จะนำมาเข้าร่วม โครงการ เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงาน โครงการประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

3.1.2 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรร่วมมือกันในลักษณะบูรณาการช่วยกันดำเนินกิจกรรม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ประสบความสำเร็จตามแผนนโยบายของรัฐ

3.1.3 ภาคเอกชน ควรร่วมการวางแผนด้านการผลิต การตลาด และราคาผลผลิตกับเกษตรกร เพื่อนำผลผลิตออกจำหน่ายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3.1.4 สื่อการประชาสัมพันธ์ ในส่วนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในจังหวัด อ่างทอง และตำบล ควรดำเนินการส่งเสริมการเกษตรโดยกระตุ้นให้เกษตรกรสร้างเสริมความรู้ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น แนะนำชมรายการทางการเกษตรผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ฟังรายการทางการเกษตรผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง อ่านเอกสารทางการเกษตร รวมทั้งกระตุ้นให้เกษตรกรเข้าร่วมอบรมสัมมนาทางการเกษตร ทักษะศึกษาดูงาน และเยี่ยมชมแปลงตัวอย่างของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ

3.1.5 เกษตรกร ควรกระตุ้นเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้ตระหนักในบทบาทของการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทราบถึงการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพราะเกษตรกรในแต่ละจังหวัด มีพื้นที่ที่แตกต่างกัน

3.2.2 ควรมีการวิจัยซ้ำในพื้นที่เดิม ในกรณีที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมดำเนินงานต่อเนื่องมาหลาย ๆ ปี เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2540) *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2541) *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2542) *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2543) *กรอบแนวทางการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2544) *กรอบแนวทางการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2537) *ไร่นาสวนผสมตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กองเกษตรสัมพันธ์
- จินดา ขลิบทอง (2540) “กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัย เพื่อการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 1 หน้า 19 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2546) “การตัดสินใจ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนาการจัดการทั่วไป* หน่วยที่ 3 หน้า 4 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชลัษณ์ เพชรรัตน์ (2545) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- ทองใบ สุดชาติ (2542) *ทฤษฎีองค์การ:วิเคราะห์แนวความคิด ทฤษฎีและการประยุกต์* พิมพ์ครั้งที่ 2 อุบลราชธานี ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- นิสสุดา ทองคำพันธ์ (2543) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

- บพิตร ปรีพูนณากร(2538) “กระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จังหวัดอุดรธานี ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
- บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) *ส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญมา ป่านประดิษฐ์ (ม.ป.ป.) *หลักการตามแนวเกษตรผสมผสานพระราชดำริ โดยการประยุกต์ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง* นครปฐม ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- ประยูร ศรีประสาธน์ (2544) “การตัดสินใจ ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร* หน่วยที่ 7 หน้า 219-220 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พนา มาศ ตีร์วรรณกุล (2543) “ ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจทำเกษตรผสมผสานของเกษตรกรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พัฒนา สุขประเสริฐ (ม.ป.ป.) *เกษตรไทยกับการพัฒนา: มติของความยั่งยืน* กรุงเทพมหานคร ที ซี จี พรินต์ติ้ง
- เพ็ญศิริ สิมารักษ์ (2546) *จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา* มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2540) *เกษตรราชราษสคดี* จังหวัดขอนแก่น โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซ็ท _____ (2550) *แผนที่เชิงสถิติ ศูนย์ภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* คณะวิทยาศาสตร์ จังหวัดขอนแก่น โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ยุคา รักไทย และธนิกานต์ มาณะศรีรานนท์ (2542) “เทคนิคการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ” ใน *หนังสือชุดการพัฒนาผู้นำและองค์กร* กรุงเทพมหานคร เอ็กชเปอร์เน็ท
- ยุพินพรรณ สิริวัชานุกูล (2541) *พฤติกรรมและแนวคิดทางสังคม* สงขลา คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รสนา อัชชะกิจ (2537) *กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิฑูรย์ ตันศิริมงคล (2542) APH *กระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมสูงสุดในโลก* กรุงเทพมหานคร กราฟฟิค แอนด์ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์
- วิฑูรย์ ปัญญากุล (2545) *ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์* กรุงเทพมหานคร บริษัท ที ซี จี พรินต์ติ้ง

- วีระพล สุวรรณรัตน์ (2534) *กระบวนการตัดสินใจ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 7 ไทยพีรเมียร์
พริ้นติ้ง
- วุฒิชัย จำนงค์ (2523) *พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ* สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์
- วันทนีย์ ภูมิภัทราคม และคณะ (2534) *วิเคราะห์เชิงปริมาณ พระนครศรีอยุธยา* พิมพ์ครั้งที่ 2
เทียนวัฒนา
- ศูนย์ภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2550) *แผนที่เชิงสถิติ*
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศรีสุรางค์ ทีนะกุล (2542) *การคิดและการตัดสินใจ* กรุงเทพมหานคร คเวฟ เอ็นดูเคชั่น
- ศิวะ ตะเคียนสก (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภออุบลรัตน์
จังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สถาพร สันติบุตร (2539) *ทฤษฎีใหม่วิธีการทำให้ประชาชนมีกินแบบตามอัตภาพ*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ
- สถานีอุตุนิยมวิทยาขอนแก่น ค้นคืนวันที่ 10 พฤษภาคม 2552 [www.khonkaenpoc.com/como3 /
Statics.htm](http://www.khonkaenpoc.com/como3/Statics.htm)
- สุปัญญา ไชยหาญ (2544) *การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ฉบับสมบูรณ์* กรุงเทพมหานคร พี.เอ.ลีฟวิ่ง
- สุมณฑา พรหมบุญ (2544) *ความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมพัฒนาสังคมตามแนวพระราชดำริ*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ บริษัท พัฒนาคุณภาพ
วิชาการ (พว.)
- สิน พันธุ์พินิจ (2544) “รายงานการวิจัย เรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงสำหรับ เกษตรกรรายย่อย ภาคตะวันตกของประเทศไทย” สถาบันวิจัยและ
พัฒนา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น (2542) *คู่มือการปฏิบัติงานเกษตรกรทฤษฎีใหม่*
ฝ่ายแผนงานและพัฒนากการเกษตร
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ค้นคืนวันที่ 20 เมษายน 2552 www.oae.go.th
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ค้นคืนวันที่ 26 ธันวาคม 2550 [www.khonkaenpoc.com/
Khonkaen /social_indey.php](http://www.khonkaenpoc.com/Khonkaen/social_indey.php)
- _____ (2551) *คู่มือ แผนพัฒนาสามปีเพิ่มเติม พ.ศ.2549 - 2551*

อรุณ เทียนศรี (2546) “ การตัดสินใจต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรใน
จังหวัดนครสวรรค์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตรและสหกรณ์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

--	--	--

เลขที่แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย
เรื่อง
การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น

คำอธิบาย

ผู้วิจัยอ่านคำถามให้เกษตรกรผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ฟัง แล้วผู้วิจัยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการ และหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ มีทั้งหมด 5 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง []
2. อายุ..... ปี [] []
3. สถานภาพการสมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หย่า-หม้าย []
4. ระดับการศึกษา []
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ 4. จบการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ (ระบุ).....
2. เรียนต่ำกว่าภาคบังคับ (ป.4 – ป.6) 5. อื่นๆ(ระบุ).....
3. จบการศึกษาภาคบังคับ
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวม.....คน
- 5.1 ชาย.....คน 5.2 หญิง.....คน []
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร รวม.....คน []
- 6.1 ชาย.....คน 6.2 หญิง.....คน []

7. อาชีพหลัก

1. ทำนา 2. ทำสวน 3. เลี้ยงสัตว์
 4. ประมง 5. ทำไร่ 6. ทำเกษตรผสมผสาน
 7. รับจ้าง 8. ค้าขาย 9. รับราชการ 10. อื่นๆ (ระบุ).....

8. อาชีพรอง(ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

1. ทำนา 2. ทำเกษตรผสมผสาน
 3. ทำสวน 4. รับจ้าง
 5. ทำไร่ 6. รับราชการ
 7. ประมง 8. ค้าขาย
 9. อื่นๆ(ระบุ).....

9. อาชีพเดิมก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ทำนา 2. ทำเกษตรผสมผสาน 3. ทำสวน
 4. ทำไร่ 5. ประมง 6. รับจ้าง 7. รับราชการ
 8. ค้าขาย).... 9. อื่นๆ(ระบุ).....

10. ประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่.....ปี.....เดือน

11. ลักษณะพื้นที่ถือครองในการทำเกษตร

7.1 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ จำนวน.....ไร่

7.2 พื้นที่เช่า จำนวน.....ไร่

12. พื้นที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่จำนวน.....ไร่

13. รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนในปีก่อนเข้าร่วมโครงการ.....บาท

13.1 รายได้ในภาคการเกษตร.....บาท

13.2 รายได้นอกภาคการเกษตร.....บาท

14. รายจ่ายรวมทั้งครัวเรือนในปีก่อนเข้าร่วมโครงการ.....บาท

14.1 รายจ่ายในภาคการเกษตร.....บาท

14.2 รายจ่ายนอกภาคการเกษตร.....บาท

15. รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนในปีที่เข้าร่วมโครงการ.....บาท

15.1 รายได้ในภาคการเกษตร..... บาท

15.2 รายได้นอกภาคการเกษตร..... บาท

16. รายจ่ายรวมทั้งหมดของครัวเรือนในปีที่เข้าร่วมโครงการ.....บาท
- 16.1 รายจ่ายในภาคการเกษตร.....บาท
- 16.2 รายจ่ายนอกภาคการเกษตร.....บาท
17. ภาระหนี้สิน 17.1 ไม่มี 17.2 มี ระบุแหล่งเงินกู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ธ ก ส. 2. ธนาคารพาณิชย์ 3. กองทุนหมู่บ้าน
4. เพื่อนบ้าน 5.ญาติพี่น้อง 6. กลุ่มสหกรณ์
7. กลุ่มเกษตรกร 8. อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

ข้อความ	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นระบบเกษตรตามแนวพระราชดำริ 2. เกษตรทฤษฎีใหม่เกิดจากแนวคิดของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 3. หลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่มีที่กักเก็บน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด 4. การแบ่งพื้นที่ดินตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งเป็น 4 ส่วน 5. อัตราการแบ่งพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ตามสูตรแบ่งเป็น 30:30:30:10 6. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ว่างงานหรือถูกเลิกจ้าง ให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง 7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัว 8. ผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในแผนปฏิบัติการระยะยาวคือ กระทรวงมหาดไทย 9. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน 10. การดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 1 คือ การผลิตแบบพึ่งตนเอง 11. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาประเทศ 12. กลุ่มเป้าหมายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือกลุ่มพ่อค้า 13. ประโยชน์ที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีแรงงานเพิ่มขึ้น 14. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินและมีเงินทุนจำนวนมาก 15. การเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นให้เกษตรกรมีรายได้มากและมีเงินใช้อย่างสุขสบาย 		

2.2 แหล่งและระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความรู้ที่ได้รับ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3 = ได้รับความรู้มาก 2 = ได้รับความรู้ปานกลาง 1 = ได้รับความรู้น้อย

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1. เพื่อนบ้าน
2. ญาติพี่น้อง
3. ผู้นำท้องถิ่น
4. เกษตรตำบล
5. เภทกิจเกษตร
6. เกษตรอำเภอ
7. ปศุสัตว์อำเภอ
8. ประมงอำเภอ
9. เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน
10. เกษตรและสหกรณ์ จังหวัด
11. ภาคเอกชน
12. เกษตรกรที่ประสบ ผลสำเร็จ
13. ประสบการณ์ของ ตนเองที่ผ่านมา
14. สถาบันการศึกษา
15. ตำรา
16. หนังสือพิมพ์
17. วารสาร
18. วิทยุกระจายเสียง
19. โทรทัศน์
20. หอกระจายข่าว

ตอนที่ 3 แรงจูงใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างของระดับแรงจูงใจตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3=มาก 2 =ปานกลาง 1 = น้อย

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
1. เกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถลดปัญหาภัยแล้งได้
2. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ใช้พื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ
4. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
5. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้มีงานทำตลอดทั้งปี
6. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ปัญหาสังคมลดลง
7. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมั่นคงยิ่งขึ้น
8. เกษตรทฤษฎีใหม่เน้นใช้แรงงานภายในครัวเรือนโดยไม่พึ่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายนอก
9. เกษตรทฤษฎีใหม่สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้น
10. เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 4 การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3= มาก 2 = ปานกลาง 1 = น้อย

ประเด็น	ระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
<p>1. สื่อการประชาสัมพันธ์</p> <p>1.1 เอกสาร/ตำรา</p> <p>1.2 หนังสือพิมพ์</p> <p>1.3 วารสาร</p> <p>1.4 วิทยุกระจายเสียง</p> <p>1.5 วิทยุโทรทัศน์</p> <p>1.6 หอกระจายข่าว</p> <p>2. การมีผู้ชักชวน</p> <p>2.1 เกษตรตำบล</p> <p>2.2 เทศกิจเกษตร</p> <p>2.3 เกษตรอำเภอ</p> <p>2.4 เกษตรจังหวัด</p> <p>2.5 ภาครัฐอำเภอประมงอำเภอ</p> <p>2.6 สหกรณ์อำเภอ</p> <p>2.7 เกษตรและสหกรณ์จังหวัด</p> <p>2.8 เจ้าหน้าที่ชลประทาน</p> <p>2.9 เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร</p> <p>2.10 เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน</p> <p>2.11 เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน</p> <p>2.12 ครู / อาจารย์จากสถาบันการศึกษา</p> <p>2.13 ผู้ใหญ่บ้าน</p> <p>2.14 กำนัน</p> <p>2.15 อบต.</p> <p>2.16 เพื่อนบ้าน</p> <p>2.17 ญาติพี่น้อง</p>			

ประเด็น	ระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
3.ตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ 3.1 ความสำเร็จในอาชีพ 3.2 ความมั่นคงในอาชีพ 3.3 ความก้าวหน้าในด้านรายได้ 3.4 ความมั่นคงในด้านรายได้ 3.5 ความมั่นคงในคุณภาพชีวิต 3.6 การลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ 3.7 ความสันติสุขในครอบครัว 3.8 ความก้าวหน้าในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากที่ดิน			
4.ความพร้อมของตัวเกษตรกรเอง 4.1 มีความรู้และได้รับการศึกษา 4.2 มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง 4.3 มีแรงงานในภาคการเกษตร 4.4 มีประสบการณ์เดิม 4.5 มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ 4.6 มีแหล่งน้ำ			
5. ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการเป็นสมาชิกของโครงการ 5.1 ความยั่งยืนและความมั่นคงในด้านอาชีพ 5.2 ความมั่นคงในฐานะความเป็นอยู่ 5.3 ความมั่นคงในด้านการตลาด 5.4 ความมั่นคงในด้านรายได้ 5.5 ความมั่นคงในด้านเครือข่าย 5.6 การได้รับการสนับสนุน 5.6.1 ใช้จ่ายการผลิตเป็นเงินจำนวน 5,000 บาท 5.6.2 สระน้ำบางส่วนหรือสระน้ำเต็มรูปแบบ			

ประเด็น	ระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
<p>6. ลักษณะโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>6.1 หลักการของโครงการคือสามารถบริหารทรัพยากรในฟาร์มให้ได้ประโยชน์สูงสุด</p> <p>6.2 ปรัชญาของโครงการคือ เป็นแปลงสาธิตและทดลอง</p> <p>6.3 วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยสามารถพัฒนาความรู้ด้านการวางแผนการผลิต</p> <p>6.4 ประโยชน์ของโครงการคือสามารถสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในการถ่ายทอดความรู้</p> <p>6.5 แนวทางการดำเนินโครงการคือ กลุ่มเกษตรกรผู้ทำเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่นและเป็นแหล่งเรียนรู้</p>			
<p>7. ลักษณะของโครงการ</p> <p>7.1 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นโครงการพระราชดำริ</p> <p>7.2 ความเชื่อมโยงศาสตร์ศาสตร์คือโครงการ</p> <p>7.3 เป็นโครงการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาความยากจน</p> <p>7.4 เป็นโครงการที่มีความเสี่ยงน้อย</p> <p>7.5 เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ</p> <p>7.6 เป็นโครงการที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน</p>			
<p>8. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่จากโครงการ</p> <p>8.1 การง่ายต่อการดูแลพื้นที่</p> <p>8.2 การสะดวกในการสัญจร</p> <p>8.3 การใช้พื้นที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>8.4 การใช้พื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน</p> <p>8.5 ความสะดวกในการเก็บผลผลิต</p>			

ประเด็น	ระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
9. ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ 9.1 ความมั่นคงทางด้านอาหาร 9.2 ความอบอุ่นในครอบครัว 9.3 เพิ่มความมั่นคงด้านเศรษฐกิจรายได้ 9.4 มีน้ำใช้ในฤดูแล้ง 9.5 ลดความเสี่ยง 9.6 ลดภาระหนี้สิน 9.7 มีงานทำทุกฤดูกาล 9.8 มีผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง 9.9 มีเงินออม 9.10 บุตร/ธิดามีโอกาสศึกษาต่อ 9.11 มีความพอเพียงและพึ่งตนเอง			

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

5.1 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ปัญหา	ระดับของปัญหา		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
<p>1. ด้านการผลิต</p> <p>1.1 ขาดแคลนแหล่งน้ำ</p> <p>1.2 ขาดพื้นที่ประกอบการเกษตร</p> <p>1.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์</p> <p>1.4 โรคและแมลงระบาด</p> <p>1.5 อื่นๆ (ระบุ).....</p> <p>2. ด้านการตลาดและราคาผลผลิต</p> <p>2.1 แหล่งรับซื้อผลผลิตไม่แน่นอน</p> <p>2.2 ขาดตลาดรับซื้อในท้องถิ่น</p> <p>2.3 ผลผลิตมีราคาต่ำและไม่แน่นอน</p> <p>2.4 อื่นๆ(ระบุ).....</p> <p>3. การสร้างเครือข่าย</p> <p>3.1ขาดการสนับสนุนการตั้งกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>3.2 ไม่มีการร่วมกิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>3.3 อื่นๆ(ระบุ).....</p> <p>4. ด้านเจ้าหน้าที่</p> <p>4.1ขาดการ เชื่อมฟาร์มและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.2 บุคลากรมีการย้ายและปฏิบัติงานพื้นที่อื่น</p> <p>4.3 อื่นๆ (ระบุ).....</p> <p>5. ด้านเกษตรกร</p> <p>5.1 ไม่มีการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>5.2 ขาดเงินทุน</p> <p>5.3 ขาดความรู้และเทคนิคการผลิตและการตลาด</p> <p>5.4 อื่นๆ(ระบุ).....</p>			

5.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ด้านการผลิต

.....
.....
.....
.....

2. ด้านการตลาดและการผลิต

.....
.....
.....
.....

3. ด้านการสร้างเครือข่าย

.....
.....
.....
.....

4. ด้านเจ้าหน้าที่

.....
.....
.....
.....

5. ด้านเกษตรกร

.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

เฉลยแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

เฉลยแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

ทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

ข้อความ	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง
1. เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นระบบเกษตรตามแนวพระราชดำริ		✓
2. เกษตรทฤษฎีใหม่เกิดจากแนวคิดของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9		✓
3. หลักการสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่มีที่กักเก็บน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด		✓
4. การแบ่งพื้นที่ดินตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งเป็น 4 ส่วน		✓
5. อัตราการแบ่งพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ตามสูตรแบ่งเป็น 30:30:30:10		✓
6. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ถูกเลิกจ้างให้มีอาชีพ		✓
7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในวงเศรษฐกิจพื้นตัว	✓	
8. ผู้รับผิดชอบโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในแผนระยะยาวคือกระทรวงมหาดไทย	✓	
9. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน	✓	
10. การดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 1 คือการผลิตแบบพึ่งตนเอง		✓
11. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาประเทศ	✓	
12. กลุ่มเป้าหมายของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือกลุ่มพ่อค้า	✓	
13. ประโยชน์ที่ได้จากโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีแรงงานเพิ่มขึ้น	✓	
14. โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินและมีเงินทุนมาก	✓	
15. การเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นให้เกษตรกรมีรายได้มากและมีเงินใช้อย่างสุขสบาย	✓	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายจิระ กตะศิลา
วัน เดือน ปีเกิด	25 กุมภาพันธ์ 2508
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ป.ว.ช. (เกษตรกรรม) วิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี ป.ว.ส. (พืชกรรม) โรงเรียนบัณฑิตแก่นนคร จังหวัดขอนแก่น ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกษตรกรรม วิทยาลัยครูเลย ป. (บัณฑิต) บัณฑิตอาสาสมัครพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น
ตำแหน่ง	นักอาชีวบำบัด